21 (2022-2023) – Nr. 1
ingediend op 28 oktober 2022 (2022-2023)

Toelichtingen

bij de begroting 2023

Meerjarenraming 2022-2027

verzendcode: BEG

Vlaams Parlement

INHOUDSTAFEL

1. INLEIDING 4
2. DE MIDDELENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID 6
2.1. Totale middelen 6
2.2. Opcentiemen en dotaties Gewest 8
2.2.1. Bruto opcentiemen 8
2.2.2. Toegewezen gedeelte van de PB 12
2.3. Dotaties Gemeenschap 12
2.3.1. Toegewezen gedeelte van de BTW 12
2.3.2. Toegewezen gedeelte van de PB 12
2.3.3. Andere federale dotaties 13
2.4. Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW 13
2.5. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid 16
2.6. Gewestelijke belastingen 17
2.7. Toegewezen ontvangsten 19
2.8. Andere ontvangsten 19
2.9. Lotto-middelen 20
2.10. Te consolideren instellingen 20
3. DE UITGAVENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID 23
3.1. Inleiding 23
3.2. Bespreking bij constant beleid 23
3.2.1. Indexatie inzake huidige bevoegdheden 23
3.2.2. Toelichting per beleidsdomein: andere kostendrijvers of budgettaire engagementen 24
3.2.3. De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten bij constant beleid 38
3.2.4. De geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein 39
4. VORDERINGENSALDO BIJ CONSTANT BELEID 41
5. BEGROTINGSMAATREGELEN EN NIEUW BELEID 43
5.1. Inleiding 43
5.2. Uitvoering regeerakkoord 44
5.2.1. Begrotingsmaatregelen regeerakkoord 44
5.2.2. Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord 45
5.3. Extra maatregelen BO 2022 48
5.3.1. Begrotingsmaatregelen BO 2022 48
5.4. Extra maatregelen BO 2023 49
5.4.1. Begrotingsmaatregelen BO 2023 49
5.4.2. Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023 50
6. VORDERINGENSALDO NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID 52
7. GECONSOLIDEERDE SCHULD NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID 54
8. UITGAVENNORM 55
Bijlage I Parameters 58
Bijlage II De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen 60

Lijst met tabellen

Tabel 2-1: Verwachte inflatie en economische groei in de periode 2022-2027 6
Tabel 2-2: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro) 7
Tabel 2-3: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)..... 8
Tabel 2-4: Raming van de voorschotten 10
Tabel 2-5: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro) 11
Tabel 2-6: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)..... 14
Tabel 2-7: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro).....16
Tabel 2-8: Gewestelijke belastingen bij constant beleid (in duizend euro).....18
Tabel 2-9: Te consolideren instellingen (in duizend euro) 21
Tabel 3-1: Indexparameters 23
Tabel 3-2: Cumulatief effect indexatie op beleidskredieten (in duizend euro) 23
Tabel 3-3: Beleidskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro).....39
Tabel 3-4: Vereffeningskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro) 40
Tabel 4-1: Vorderingensaldo bij constant beleid 2021-2026 (in duizend euro).....42
Tabel 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro).....43
Tabel 5-2: Overzicht begrotingsmaatregelen regeerakkoord (in duizend euro) 44
Tabel 5-3: Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord (in duizend euro) 44
Tabel 5-4: Extra investeringen – vastleggingskredieten (in duizend euro).....47
Tabel 5-5: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2022 (in duizend euro) 48
Tabel 5-6: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2023 (in duizend euro) 49
Tabel 5-7: Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023 (in duizend euro) 50
Tabel 6-1: Vorderingensaldo na maatregelen en nieuw beleid (in duizend euro) 52
Tabel 7-1: Evolutie van de geconsolideerde schuld (in miljoen euro).....54
Tabel 8-1: Parameters en determinanten uitgavennorm 55
Tabel 8-2: Van nominale naar reële uitgavengroei.....57
Tabel 8-3: Overzicht toegelaten uitgaven uitgavennorm met convergentiemarge naar een evenwicht in 2027..... 57
Tabel B-1: Volledig parameteroverzicht.....58
Tabel B-2: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro) 62
Tabel B-3: Raming van de voorschotten (in duizend euro).....63
Tabel B-4: Raming van de afrekeningen (in duizend euro).....63

Lijst met figuren

Figuur 3-1: Beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro).....38
Figuur 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro).....43
Figuur 6-1: Vorderingensaldo en saldo aftoetsing begrotingsdoelstelling (in duizend euro) 53

1. INLEIDING

De jaarlijkse begroting bevat een raming van de vermoedelijke ontvangsten (middelenbegroting) en uitgaven (uitgavenbegroting) voor het kalenderjaar 2023. Een begrotingsopmaak (hierna: BO) wordt ook in meerjarig perspectief gekaderd. De meerjarenraming wordt elk jaar naar aanleiding van de BO geëvalueerd en aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. De raming wordt op die manier telkens uitgebreid met een jaar.

De meerjarenraming heeft steeds betrekking op zes jaar, het lopende jaar inbegrepen. De meerjarenraming vertaalt het constant beleid en de genomen beleidsopties in een indicatief meerjarig budgettair perspectief en geeft een prognose van de evolutie van de Vlaamse begroting.

De meerjarenraming maakt dus een onderscheid tussen de prognoses bij constant beleid en de budgettaire gevolgen van het nieuwe beleid. Bij constant beleid worden de uitgangshypothesen voor de gehanteerde kostendrijvers en budgettaire engagementen onverkort doorgetrokken naar de volgende jaren.

In be bespreking bij constant beleid worden de beleidsimpulsen en genomen begrotingsmaatregelen voor 2023 niet meegenomen. Deze maken deel uit van de bespreking in hoofdstuk 5 van de nieuwe beleidsimpulsen en extra maatregelen die voortvloeien uit het regeerakkoord en de beslissingen van het begrotingsconclaaf 2022 of 2023.

Doorheen de meerjarenraming is het van belang om de opdeling tussen constant beleid en nieuw beleid in het achterhoofd te houden.

Bij constant beleid:

- Hoofdstuk 2: duiding bij de middelenbegroting en middelenevolutie
- Hoofdstuk 3: duiding bij de uitgavenbegroting en uitgavenevolutie
- Hoofdstuk 4: evolutie van het geconsolideerd vorderingensaldo

Bij nieuw beleid:

- Hoofdstuk 5: nieuw beleid en begrotingsmaatregelen
- Hoofdstuk 6: evolutie van het geconsolideerd vorderingensaldo
- Hoofdstuk 7: evolutie van de geconsolideerde schuld

In hoofdstuk 2 leest u op basis van welke parameters de middelen worden toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet (BFW). Naast de middelen die voortvloeien uit de BFW, komen ook de andere categorieën van ESR-ontvangsten aan bod: bruto aanvullende belasting op de PB, gewestelijke belastingen, eigen niet-fiscale, (niet) toegewezen ontvangsten en de eigen ESR-ontvangsten van Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

Het volgende hoofstuk gaat in op de uitgavenbegroting en de geconsolideerde beleids-en vereffeningskredieten per beleidsdomein, alsook de evolutie per beleidsdomein. Het gaat in op de indexatie, maakt inzichtelijk welke de gehanteerde kostendrijvers zijn en welke de lopende budgettaire engagementen zijn bij constant beleid.

Hoofstuk 4 geeft de evolutie van het geconsolideerd ESR-vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid bij constant beleid.

In de volgende hoofstukken wordt de budgettaire impact geraamd van het nieuw beleid en de begrotingsmaatregelen in de komende begrotingsjaren. Dat moet samen worden bekeken met de evolutie van de geconsolideerde schuld van de Vlaamse overheid.

Ten slotte introduceren we een nieuw hoofdstuk uitgavennorm. Via de expertengroep uitgavennormering werd er een blauwdruk uitgewerkt voor een Vlaamse uitgavennorm. In de meerjarenraming rapporteren we over de uitgavennorm op een geaggregeerd niveau voor de Vlaamse overheid.

2. DE MIDDELENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID

2.1. Totale middelen

Tabel 2-1 toont een overzicht van de verwachtingen inzake inflatie en economische groei die bij de BO 2023 en de meerjarenraming gebruikt worden om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begroting van 8 september 2022 (BO 2023) en van de Economische Vooruitzichten van 17 juni 2022 (meerjarenraming). De Economische Vooruitzichten van 17 juni 2022 werden door het Federaal Planbureau compatibel beschouwd met de Economische Begroting van 8 september 2022. Voor een volledig overzicht van de hier gehanteerde parameters verwijzen we naar Bijlage I. Behalve de klassieke parameters van inflatie en economische groei, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen, min 18-jarigen, 0- tot en met 18-jarigen en 80-plussers van de gemeenschap een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet. Bovendien wordt de fiscale capaciteit vanaf het aanslagjaar 2015 ook geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor het begrotingsjaar 2023 wordt dus de fiscale capaciteit met betrekking tot het aanslagjaar 2022 toegepast.

In vergelijking met de BO 2023 daalt de verwachte inflatie vanaf 2024 naar een niveau onder de 2%. Na de vertraging van de economische groei in 2023 keert ook de economische groei vanaf 2024 terug naar een pre-corona niveau.

Tabel 2-1: Verwachte inflatie en economische groei in de periode 2022-2027

	BO 2023 (EB 9/2022)		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
	2022	**2023**				
BBP	2,6%	0,5%	1,60%	1,20%	1,30%	1,40%
CPI	9,4%	6,5%	1,80%	1,70%	1,60%	1,60%
GZI	9,1%	7,0%	1,80%	1,70%	1,60%	1,60%

Bron: Federaal Planbureau

Begin oktober 2022 werden door het Federaal Planbureau geactualiseerde inflatievooruitzichten gepubliceerd, waarbij het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen (CPI) in 2022 op 9,3% geraamd wordt, en in 2023 op 6,7%. Die actualisatie is in de voorliggende meerjarenraming niet verwerkt.

Voor het begrotingsjaar 2023 worden de ESR gecorrigeerde ontvangsten op 57,0 miljard euro geraamd. De jaren nadien nemen de ESR gecorrigeerde ontvangsten toe van 58,1 miljard euro in 2024 tot 62,2 miljard euro in 2027.

Voor de jaren 2024 tot en met 2027 worden de cijfers in rekening gebracht zoals ze in meerjarig perspectief in constant beleid worden voorzien. Indien de budgettaire impact van beleidsmaatregelen die bij de formatie of een daaropvolgende begrotingsronde werden genomen, in meerjarig perspectief afwijkt van de budgettaire impact van het begrotingsjaar 2023, wordt die afwijking niet als constant beleid beschouwd in de volgende jaren. Bijgevolg worden de bedoelde afwijkingen tijdens de begrotingsjaren 2024 en volgende ten opzichte van de BO 2023 als (opstappen van) nieuwe beleidsmaatregelen beschouwd.

De nieuwe beleidsmaatregelen worden in een afzonderlijk hoofdstuk voorgesteld.

Tabel 2-2 geeft in grote rubrieken een overzicht van de ESR gecorrigeerde middelen voor de begrotingsjaren 2021 en volgende.

Tabel 2-2: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	REA 2021	**BA 2022**	**BO 2023**	**MJR 2024**	**MJR 2025**	**MJR 2026**	**MJR 2027**
Bruto aanvullende belasting op de PB	7.886.600	8.159.601	9.452.698	10.168.992	10.437.687	10.813.477	11.201.462
Gewestmiddelen BFW	2.534.109	3.070.340	3.437.513	3.422.252	3.542.841	3.665.994	3.789.193
Gemeenschapsmiddelen BFW	24.034.444	26.562.649	29.628.434	29.573.205	30.262.538	31.000.096	31.795.245
Specifieke dotaties BFW	100.486	108.503	122.225	120.597	122.747	124.825	126.951
Gewestelijke belastingen	7.461.542	7.455.366	7.658.340	8.027.846	8.258.337	8.464.773	8.677.788
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	605.010	707.874	696.517	838.119	954.114	1.052.804	1.024.916
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	700.807	957.117	936.640	809.846	519.176	425.468	391.220
Lotto gelden	34.801	32.897	35.364	35.364	35.364	35.364	35.364
Diensten Autonoom Beheer	326.956	352.992	336.597	336.597	336.597	336.597	336.597
Rechtspersonen	4.303.798	4.652.466	4.714.108	4.765.628	4.794.203	4.830.885	4.818.713
TOTAAL	**47.988.553**	**52.059.806**	**57.018.437**	**58.098.446**	**59.263.604**	**60.750.283**	**62.197.448**

Bron: departement FB

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. In 2014 bedroeg de fiscale autonomie 19,4%. In 2027 bereikt de fiscale autonomie bij constant beleid 32,0%.

2.2. Opcentiemen en dotaties Gewest

De gewestmiddelen worden in 2023 op 12.890.212 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening aan dotaties Bijzondere Financieringswet van 111.148 duizend euro. Tijdens de volgende begrotingsjaren evolueren de gewestmiddelen van 13.591.244 duizend euro in 2024 tot 14.990.654 duizend euro in 2027. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in Tabel 2-6.

2.2.1. Bruto opcentiemen

De raming van de gewestelijke bruto-opcentiemen is ook in meerjarig perspectief gebaseerd op de voorschottenmethode. De voorschottenmethode die in Bijlage II gedetailleerd wordt beschreven, houdt rekening met de in het begrotingsjaar t te ontvangen voorschotten met betrekking het aanslagjaar t (inkomstenjaar t-1) en met de kasmatige afrekeningen die betrekking hebben op de aan t voorafgaande aanslagjaren.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen is gebaseerd op de (meerjaren)raming van de belasting Staat voor de aanslagjaren 2023 tot en met 2027 die door de FOD Financiën in haar mededeling van 23 september 2022 aan de gewesten en gemeenschappen werd overgemaakt. Die meerjarenraming is op zich gebaseerd op de Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 17 juni 2022 en de Regionale Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 18 juli 2022.

De parameter 'belasting Staat' is van belang met het oog op de raming van de opcentiemen voor de aanslagjaren 2023 en volgende. Voor de raming van de belasting Staat van het aanslagjaar 2023 baseert de FOD Financiën zich op de realisatiecijfers per 30 juni 2022 van de kohieren met betrekking tot het aanslagjaar 2021. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2021 is immers per 30 juni 2022 verstreken waardoor de realisatiecijfers van het laatstbedoelde aanslagjaar beschikbaar zijn.

De raming van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen houdt ook rekening met de effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen over de betrokken aanslagjaren. Tabel 2-3 toont de gecumuleerde impact van de federale Tax Shift en de andere federale maatregelen op de Vlaamse opcentiemen, berekend per aanslagjaar aan 100% (dus zonder rekening te houden met het voorschotten- of inningspercentage). Vanaf (aanslagjaar) 2021 worden er geen opstappen meer voorzien inzake Tax Shift. Het dient benadrukt dat de Vlaamse begroting de verwachte minderontvangsten als gevolg van de federale maatregelen in de personenbelasting absorbeert. De negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting wordt ook in meerjarig perspectief niet tegengedraaid, maar komt volledig ten goede aan de belastingbetalers. In de begroting 2023 loopt de belastingverlaging op tot 1,0 miljard euro. De jaren nadien stijgt de geraamde impact door naar 1,3 miljard euro in 2027.

Tabel 2-3: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)

		AJ 2016	**AJ 2017**	**AJ 2018**	**AJ 2019**	**AJ 2020**	**AJ 2021**
Impact TS I	(1)	-70,3	-145,4	-151,7	-158,0	-164,2	-166,8
Impact TS II	(2)	0,0	-178,9	-186,6	-402,6	-648,4	-658,5
Totaal TS I & II: delta opcentiemen	**(3)= (1)+(2)**	**-70,3**	**-324,3**	**-338,3**	**-560,6**	**-812,6**	**-825,2**
Federale maatregelen excl. TS	(4)	13,7	14,5	15,1	15,0	-42,3	-48,2

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Totale delta opcentiemen	**(5)= (3)+(4)**	**-56,6**	**-309,8**	**-323,2**	**-545,7**	**-855,0**	**-873,4**

		AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027
Impact TS I	(1)	-176,1	-195,3	-217,6	-236,0	-244,6	-253,3
Impact TS II	(2)	-695,4	-771,4	-859,3	-931,8	-965,9	-1.000,3
Totaal TS I & II: delta opcentiemen	**(3)= (1)+(2)**	**-871,5**	**-966,7**	**-1.076,9**	**-1.167,8**	**-1.210,5**	**-1.253,6**
Federale maatregelen excl. TS	(4)	-65,2	-35,7	-39,8	-43,2	-44,7	-46,3
Totale delta opcentiemen	**(5)= (3)+(4)**	**-936,7**	**-1.002,5**	**-1.116,7**	**-1.211,0**	**-1.255,3**	**-1.299,9**

Bron: basisgegevens FOD Financiën, simulatie departement FB

De voorschotten van de bruto opcentiemen[1] voor 2023 worden, rekening houdend met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage (99,07%), geraamd op 9.204.657 duizend euro. De jaren nadien nemen de voorschotten, bij constant beleid, toe van 10.065.296 duizend euro in 2024 tot 11.092.828 duizend euro in 2027. Rekening houdend met de voorschotten fiscale uitgaven, ook met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage, krijgen we de voorschotten in netto-opcentiemen. De fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden geregionaliseerd, worden in de Vlaamse begroting niet als een minderontvangst maar als een uitgave begroot. Om de verwerking van de ramingen te laten aansluiten op de raming van de bruto-opcentiemen, worden voor de fiscale uitgaven enkel de voorschotten geraamd. Iedere afrekening op de fiscale uitgaven wordt immers verwerkt bij de bruto-opcentiemen[2] .

[1] De raming van de Vlaamse bruto-opcentiemen gebeurt op basis van de herziene autonomiefactor (van 25,990% tot en met aanslagjaar 2017 naar 24,957% vanaf aanslagjaar 2018) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De Vlaamse Regering heeft met andere woorden de verlaging van de autonomiefactor, wat het regionaal aandeel in de personenbelasting is, niet tegengedraaid (alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

[2] De verwerking van de afrekeningen m.b.t. het aanslagjaar t gebeurt in de begrotingsjaren volgend op het jaar t.

Tabel 2-4: Raming van de voorschotten

		AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	99,09%	99,07%	99,07%	99,07%	99,07%	99,07%	99,07%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC/BO; aan 100%)	(2)	7.897.567	8.170.621	9.291.064	10.159.782	10.428.787	10.808.030	11.196.960
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC/BO; aan VS%)	**(3)=(2)*(1)**	**7.825.699**	**8.094.634**	**9.204.657**	**10.065.296**	**10.331.799**	**10.707.515**	**11.092.828**
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC/BO; aan 100%)	(4)	1.526.766	1.426.027	1.363.548	1.262.836	1.152.176	1.066.833	992.236
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC/BO; aan VS%)	**(5)=(4)*(1)**	**1.512.872**	**1.412.765**	**1.350.867**	**1.251.092**	**1.141.461**	**1.056.912**	**983.008**
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%)	**(6)=(3)-(5)**	**6.312.827**	**6.681.869**	**7.853.790**	**8.814.204**	**9.190.338**	**9.650.604**	**10.109.820**

Bron: FOD Financiën, departement FB; AJ 2021: ramingen bij BC 2021; AJ 2022: ramingen bij BC 2022; AJ 2023 e.v.: ramingen bij BO 2023

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale begrotingsopmaak 2023 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2021, ramingen vanaf aanslagjaar 2022). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met 30 juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering[3] tot en met december van het jaar t en de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds in vorige begrotingsjaren aangerekende afrekeningen). De verschuiving van twee maanden bij de ontvangen bedragen heeft te maken met de betaaltermijn van twee maanden na het ontvangen van het kohier.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. Op deze wijze bedragen de aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2027 11.201.462 duizend euro en zijn samengesteld uit voorschotten (11.092.828 duizend euro) en afrekeningen (118 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2022; 244 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2023; 331 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2024, 11.639 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2025 en 90.302 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2026).

Tabel 2-5: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode4 (in duizend euro)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	7.825.699	8.094.634	9.204.657	10.065.296	10.331.799	10.707.515	11.092.828
Afrekeningen AJ 2016	3.749						
Afrekeningen AJ 2017	3.656	2.973					
Afrekeningen AJ 2018	4.153	4.013	2.973				
Afrekeningen AJ 2019	27.884	4.880	3.748	3.043			
Afrekeningen AJ 2020	21.455	25.094	4.874	3.735	3.033		
Afrekeningen AJ 2021		92.078	8.029	238	197	109	
Afrekeningen AJ 2022			228.417	8.662	256	212	118
Afrekeningen AJ 2023				88.018	9.955	295	244

[3] Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

[4] De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,72% voor aanslagjaar 2017; 99,72% voor aanslagjaar 2018; 99,63% voor aanslagjaar 2019; 99,66% voor aanslagjaar 2020 en 99,66% voor aanslagjaar 2021 en volgende aanslagjaren).

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Afrekeningen AJ 2024					92.446	11.165	331
Afrekeningen AJ 2025						94.180	11.639
Afrekeningen AJ 2026							96.302
Totaal	**7.886.598**	**8.223.672**	**9.452.698**	**10.168.992**	**10.437.687**	**10.813.477**	**11.201.462**

Bron: FOD Financiën, departement FB

2.2.2. Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds 2015 uit drie componenten: (1) de middelen voor de bijkomende gewestelijke bevoegdheden, (2) de middelen voor de arbeidsmarktbevoegdheden en (3) de middelen voor de fiscale uitgaven. Daarnaast wordt ook het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme onder deze categorie van ontvangsten gerapporteerd. De responsabiliseringsbijdrage (voor het gewest en de gemeenschap samen) wordt vanaf de BO 2022 als een uitgave begroot. De Algemene Toelichting bij de BO 2023 bevat een omstandige uiteenzetting van het toegewezen gedeelte van de PB.

De totaliteit van de supra vermelde ontvangsten bedraagt 3.422.252 duizend euro in 2024. Tegen 2027 is dit bedrag toegenomen tot 3.789.193 duizend euro. De toename wordt verklaard door twee factoren. Enerzijds kennen de drie componenten een normaal aangroeipatroon zoals voorzien in de Bijzondere Financieringswet; anderzijds zorgt de afbouw van het overgangsmechanisme vanaf 2025 voor een positieve evolutie. Het bedrag van het overgangsmechanisme is immers negatief en bedraagt tot en met 2024 jaarlijks -321.557 duizend euro. Vanaf 2025 wordt het overgangsmechanisme lineair afgebouwd over een periode van tien jaar. In 2027 bedraagt het overgangsmechanisme -225.090 duizend euro.

2.3. Dotaties Gemeenschap

De gemeenschapsmiddelen worden in 2023 op 29.628.434 duizend euro geraamd, inclusief een positieve afrekening aan dotaties Bijzondere Financieringswet van 883.718 duizend euro. Tijdens de volgende begrotingsjaren evolueren de gemeenschapsmiddelen van 29.573.205 duizend euro in 2024 tot 31.795.245 duizend euro in 2027. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in Tabel 2-6.

2.3.1. Toegewezen gedeelte van de BTW

Het toegewezen gedeelte van de BTW bestaat sinds 2015 uit vier componenten: (1) de basis BTW-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond, (2) een specifiek gedeelte van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen, (3) de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld, en (4) een recurrente verhoging met 158,5 miljoen euro ter financiering van enkele overgedragen bevoegdheden. De Algemene Toelichting bij de BO 2023 bevat een omstandige uiteenzetting van deze middelen.

In 2024 worden de bedoelde middelen op 12.595.072 duizend euro geraamd. In 2027 loopt dit bedrag op tot 13.494.021 duizend euro.

2.3.2. Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds 2015 uit drie componenten: de basis PB-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond, het restant van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen en een recurrente inhouding ad 356,3 miljoen euro

ter sanering van de openbare financiën. In 2016 werd een bijkomende recurrente inhouding van 356,3 miljoen euro in rekening gebracht.

In 2024 worden de bedoelde middelen op 7.079.553 duizend euro geraamd. In 2027 loopt dit bedrag op tot 7.592.406 duizend euro.

2.3.3. Andere federale dotaties

De gemeenschappen ontvangen vanaf 2015 eveneens bijkomende toelagen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuizen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)). Voor de Vlaamse Gemeenschap worden de bijkomende middelen in 2024 op 9.745.784 duizend euro geraamd. Nadien stijgen de bijkomende toelagen door naar 10.601.862 duizend euro in 2027.

De inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur) worden in de Vlaamse begroting als een uitgave begroot, en niet als een minderontvangst. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2019 zelf instaat voor het administratief beheer van de gezinsbijslag, geschiedt er hiervoor geen inhouding meer door de FOD Financiën (artikel 68quinquies van de bijzondere financieringswet).

Tot slot wordt ook het gemeenschapsdeel van het overgangsmechanisme onder deze categorie van ontvangsten gerapporteerd. Tot en met 2024 bedraagt het overgangsmechanisme jaarlijks 152.795 duizend euro. Vanaf 2025 wordt het overgangsmechanisme lineair afgebouwd over een periode van tien jaar. In 2027 bedraagt het overgangsmechanisme bijgevolg 106.956 duizend euro.

2.4. Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW

Tabel 2-6 toont de middelen die op basis van de bijzondere financieringswet in de periode 2022 tot en met 2027 mogen verwacht worden. De cijfers in deze tabel zijn afgeronde bedragen op dotatieniveau. Ten opzichte van de bedragen in Tabel 2-2 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Globaal gesteld nemen de middelen inzake de bruto aanvullende belasting op de PB en het toegewezen gedeelte van de PB en de BTW toe van 37,8 miljard euro in 2022 tot 46,8 miljard euro in 2027.

Tabel 2-6: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)[5]

	BA 2022	BO 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027
Bruto aanvullende belasting op de PB	8.159.601	9.452.698	10.168.992	10.437.687	10.813.477	11.201.462
Voorafnames op federale PB	3.298.262	3.647.922	3.743.809	3.832.242	3.923.239	4.014.282
middelen diverse bevoegdheden	*565.109*	*623.351*	*640.155*	*655.335*	*670.581*	*686.556*
middelen arbeidsmarktbeleid	*1.417.791*	*1.568.961*	*1.609.984*	*1.647.984*	*1.687.279*	*1.726.219*
middelen fiscale uitgaven	*1.315.362*	*1.455.610*	*1.493.669*	*1.528.924*	*1.565.380*	*1.601.507*
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-321.557	-289.401	-257.245	-225.090
Correcte financiering Brusselse instellingen						
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen						
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	**11.136.307**	**12.779.064**	**13.591.244**	**13.980.528**	**14.479.471**	**14.990.654**
Afrekening over het jaar t-1	93.635	111.148				
Totale middelen Vlaams Gewest	**11.229.941**	**12.890.212**	**13.591.244**	**13.980.528**	**14.479.471**	**14.990.654**
Voorafnames op BTW	10.939.130	12.184.121	12.595.072	12.868.264	13.156.082	13.494.021
Voorafnames op federale PB	6.236.047	6.899.523	7.079.553	7.247.496	7.420.441	7.592.406
Dotaties overgehevelde bevoegdheden inzake	8.569.591	9.508.277	9.745.784	10.009.263	10.301.337	10.601.862
kinderbijslagen	*4.410.788*	*4.948.743*	*5.044.328*	*5.126.469*	*5.221.089*	*5.313.705*
kost administratief beheer gezinsbijslag (-)	-	-	-	-	-	-
ouderenzorg	*3.058.060*	*3.333.107*	*3.438.516*	*3.587.014*	*3.751.051*	*3.923.806*
diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen	*584.906*	*646.536*	*665.517*	*682.628*	*700.015*	*718.282*
ziekenhuizen (vanaf bj 2016)	*429.639*	*474.912*	*488.844*	*501.401*	*514.167*	*527.579*
inhouding voor investeringen ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)	-	-	-	-	-	-
justitiehuizen	*65.874*	*82.510*	*85.339*	*87.831*	*90.396*	*93.129*
interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)	*20.324*	*22.470*	*23.240*	*23.919*	*24.618*	*25.362*
Overgangsmechanisme	152.795	152.795	152.795	137.515	122.236	106.956

[5] Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin (vlaanderen.be)

	BA 2022	BO 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen						
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	**25.897.563**	**28.744.716**	**29.573.205**	**30.262.538**	**31.000.096**	**31.795.245**
Afrekening over het jaar t-1	665.086	883.718				
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	**26.562.649**	**29.628.434**	**29.573.205**	**30.262.538**	**31.000.096**	**31.795.245**
Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	**37.792.591**	**42.518.646**	**43.164.449**	**44.243.066**	**45.479.567**	**46.785.900**

Bron: departement FB

2.5. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabel 2-7 toont de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid voor de periode 2022-2027. De Algemene Toelichting bij de BO 2023 bevat een omstandige uiteenzetting van deze middelen.

De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuizen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)), worden onder paragraaf 2.3. vermeld

Tabel 2-7: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro)

	BA 2022	BO 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027
Buitenlandse studenten	43.315	47.835	48.696	49.524	50.317	51.122
Overname verkeersbelastingen	17.387	19.202	19.548	19.880	20.198	20.521
Dotatie Nationale Plantentuin	8.445	9.337	9.657	9.939	10.229	10.538
Overname registratie- en erfbelastingen	28.262	31.212	31.774	32.314	32.831	33.356
Compensatie dode hand	1.052	1.052	1.052	1.052	1.052	1.052
Overname spelen en weddenschappen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting	8.779	9.695	9.870	10.037	10.198	10.361
Subtotaal dotaties vanwege federale overheid	**107.240**	**118.333**	**120.597**	**122.747**	**124.825**	**126.951**
Afrekening over het jaar t-1	1.262	3.891				
Totaal dotaties vanwege federale overheid	**108.503**	**122.225**	**120.597**	**122.747**	**124.825**	**126.951**

Bron: departement FB

2.6. Gewestelijke belastingen

De ramingen van de gewestelijke belastingen voor de begrotingsjaren 2023 en volgende zijn gebaseerd op de parameters van de Economische Begroting van 8 september 2022 en van de Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau van 17 juni 2022.

De ontvangsten uit het verkooprecht nemen onder constant beleid toe met gemiddeld 5,3% per jaar over de periode 2023-2027.

De ontvangsten uit het verdeelrecht, het recht op hypotheekvestiging en de schenkbelasting evolueren in functie van de inflatie (CPI).

De ontvangsten uit erfbelasting evolueren in functie van de inflatie (CPI). Daarnaast wordt rekening gehouden met 0,4% groei van de ontvangsten per jaar omwille van een toename van het aantal overlijdens. Er worden geen ontvangsten meer verwacht uit de fiscale regularisatie.

De ontvangsten uit de onroerende voorheffing worden onder constant beleid geïndexeerd. Daarnaast wordt rekening gehouden met een groei van het KI met 0,6% per jaar.

De ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting evolueren in functie van de inflatie (CPI). Er wordt geen groei van het wagenpark verondersteld. De vergroening van het wagenpark wordt verondersteld een negatief effect te hebben op de ontvangsten van -2% per jaar.

De ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling worden jaarlijks geïndexeerd (CPI). De index wordt toegepast op 40% van de ontvangsten aangezien in de tariefformule enkel de luchtcomponent wordt geïndexeerd. In 2024 wordt rekening gehouden met een groei van het aantal inschrijvingen met 5%. De volgende jaren wordt geen verdere groei meer voorzien. Er wordt geen effect van de vergroening op de ontvangsten verwacht. De assumptie is dat de jaarlijkse verhoging van de CO2-factor in het tarief het effect van de vergroening zal compenseren.

Onder constant beleid kan de toename van de ontvangsten uit de kilometerheffing verklaard worden door de jaarlijkse indexering van de tarieven, een toename van de afgelegde kilometers en de vergroening van het vrachtwagenpark (relatief meer euronorm 6 vrachtwagens). Er wordt verondersteld dat het aantal kilometers toeneemt in functie van het BBP. Het vergroeningseffect bedraagt -0,4% per jaar.

De ontvangsten uit spelen en weddenschappen nemen over de periode 2023-2027 toe met 4,8% per jaar.

De ontvangsten uit automatische ontspanningstoestellen evolueren in functie van de inflatie (CPI).

Tabel 2-8: Gewestelijke belastingen bij constant beleid (in duizend euro)

	REA 2021	BA 2022	BO 2023	2024	2025	2026	2027
Verkooprecht	2.822.381	2.836.264	2.878.980	3.102.342	3.258.959	3.393.879	3.534.386
Verdeelrecht	84.504	88.091	82.742	84.231	85.663	87.034	88.426
Recht op hypotheekvestiging	174.983	174.105	170.432	173.500	176.449	179.272	182.141
Schenkbelasting	498.701	433.850	430.701	438.454	445.907	453.042	460.291
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.607.965	1.612.223	1.656.113	1.692.667	1.728.328	1.763.005	1.798.378
Erfbelasting fiscale regularisaties	12.613	1.743	0	0	0	0	0
Onroerende voorheffing	277.618	288.476	316.784	338.390	346.572	354.602	362.460
Verkeersbelasting	1.101.797	1.111.450	1.196.369	1.221.098	1.217.618	1.212.954	1.207.714
Belasting op inverkeerstelling	273.467	254.038	240.404	256.415	258.210	259.914	261.577
Eurovignet	17	0	0	0	0	0	0
Kilometerheffing	540.222	570.219	594.266	624.396	640.424	656.865	674.061
Spelen en weddenschappen	56.699	62.907	67.374	70.608	73.997	77.549	81.271
Automatische ontspanningstoestellen	10.555	22.000	24.175	25.746	26.210	26.655	27.082
Openingsbelasting	21	0	0	0	0	0	0
Totaal	**7.461.542**	**7.455.366**	**7.658.340**	**8.027.846**	**8.258.337**	**8.464.773**	**8.677.788**

Bron: Vlabel

2.7. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, decretaal omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten evolueert van 696,5 miljoen euro in 2023 over 838,1 miljoen euro in 2024 naar 1.024,9 miljoen euro in 2027.

De evolutie van de toegewezen ontvangsten in de periode 2023-2027 wordt vooral verklaard door de evolutie van de ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds, het Energiefonds en het Verkeersveiligheidsfonds.

In de voorliggende meerjarenraming evolueren de ESR-ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds van 299,2 miljoen euro in 2023 over 389,2 miljoen euro in 2024 naar 525,2 miljoen euro in 2027. In die raming wordt er uitgegaan van een gemiddelde CO2-prijs op de ETS-markt van 80,0 euro per ton en van een toenemend veilingvolume tot en met kalenderjaar 2025. Nadien wordt er een daling van de veilingvolumes verwacht. De voorliggende raming gaat bovendien uit van een continuering van het huidige intra Belgisch akkoord aangaande de verdeling van de veilingopbrengsten van emissierechten (burden sharing).

De ontvangsten van het Energiefonds, dat in hoofdzaak gefinancierd wordt via de energieheffing en de supercapregeling, evolueren van 125,2 miljoen euro in 2023 (inclusief de impact van de maatregel van het begrotingsconclaaf 2023) over 159,3 miljoen euro in 2024 naar 166,8 miljoen euro in 2027 (exclusief de impact van de maatregel van het begrotingsconclaaf 2023). De jaarlijkse toename komt overeen met de indexering van de energieheffing.

De ramingen van de ontvangsten voor het Verkeersveiligheidsfonds zijn afgestemd op de ramingen door de FOD Financiën van 15 juli 2022. Die raming voorziet een opstap van de toegewezen ontvangst van 14,1 miljoen euro in 2024. In de jaren nadien evolueert de jaarlijkse toename van 12,0 miljoen euro in 2025 tot 13,7 miljoen euro in 2027. Vanaf 2023 blijft de algemene ontvangst constant op 152,5 miljoen euro (waaronder 143,3 miljoen euro verkeersboetes, 3,7 miljoen euro retributies en 5,5 miljoen euro afdrachten).

2.8. Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. De raming van de andere ontvangsten (exclusief Lotto-middelen) evolueert van 936,6 miljoen euro in 2023 over 809,8 miljoen euro in 2024 naar 391,2 miljoen euro in 2027.

De eenmalige ontvangst van 60,0 miljoen euro in 2023 uit de opheffing van het Klimaatresponsabiliseringsmechanisme valt vanaf 2024 opnieuw weg. In 2024 wordt eenmalig 75,0 miljoen euro voorzien uit de verkoop van het Ferrarisgebouw.

De evolutie van de andere ontvangsten wordt verder verklaard door de verwachte Europese ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (RRF), de verwachte rente-ontvangsten en dividenden, en de verwachte BAR-ontvangsten. De Europese ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht evolueren van 501,4 miljoen euro in 2023 over 363,7 miljoen in 2024 naar 147,5 miljoen in 2025. In 2026 bedragen ze 46,9 miljoen euro. De rente-ontvangsten en dividenden evolueren van 76,8 miljoen euro in 2023 over 86,3 miljoen in 2024 naar 97,5 miljoen in 2025. In 2026 en 2027 bedragen ze respectievelijk 110,5 en 123,1 miljoen euro. De ontvangsten uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR) bedragen bij de BO 2023 29,4 miljoen euro. In 2024 en

2025 bedragen ze respectievelijk 16,0 en 5,2 miljoen euro. Vanaf 2026 worden er geen BAR-ontvangsten meer verwacht. Zowel de raming van de Europese RRF-ontvangsten, als de raming van de BAR-ontvangsten is gebaseerd op de VEK-inschatting van de vierde voortgangsrapportering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

2.9. Lotto-middelen

Volgens artikel 62bis van de Bijzondere Financieringswet krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Over de periode 2023-2027 wordt de raming van de Lotto-middelen constant gehouden op 35,4 miljoen euro. Deze raming is gebaseerd op het definitief verdelingsplan van het dienstjaar 2021.

2.10. Te consolideren instellingen

Tabel 2-9 geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel 2-9: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BD	REA 2021	BA 2022	BO 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027
VIF	M	60.008	81.257	61.123	61.123	61.123	61.123	61.123
Loodswezen	M	90.178	94.927	101.427	101.427	101.427	101.427	101.427
MINA	Q	158.839	153.783	144.032	144.032	144.032	144.032	144.032
Andere DAB's	X	17.931	23.025	30.015	30.015	30.015	30.015	30.015
VIB	E	63.216	55.032	63.405	63.405	63.405	63.405	63.405
VITO	E	74.455	82.703	101.869	101.869	101.869	101.869	101.869
FIO	E	74.524	26.205	10.883	8.883	8.883	8.883	8.883
PMV Groep	E	86.748	58.431	47.994	47.994	47.994	47.994	47.994
Scholen van Morgen	F	115.666	124.462	138.808	131.045	131.799	132.469	132.469
Hogescholen en Universiteiten	F	1.334.301	1.288.476	1.320.121	1.320.121	1.320.121	1.320.121	1.320.121
Opgroeien Regie	G	249.210	216.383	258.222	258.222	258.222	258.222	258.222
VUTG	G	16.249	2.001	8.450	8.450	8.450	8.450	8.450
VAPH	G	21.714	15.716	17.475	17.475	17.475	17.475	17.475
VSB	G	293.236	272.936	293.798	300.169	305.308	310.648	311.493
VRT	H	189.727	195.818	199.039	195.073	191.597	187.907	187.907
VDAB	J	101.701	155.733	149.790	153.835	167.175	188.916	162.451
VVM - De Lijn	M	162.307	181.434	208.884	235.434	236.434	237.434	238.434
BAM / Lantis	M	65.806	45.765	46.876	46.876	46.876	46.876	46.876
Tunnel Liefkenshoek	M	69.640	73.215	75.127	75.127	75.127	75.127	75.127
Vlaamse Waterweg	M	108.191	73.815	63.833	63.833	63.833	63.833	63.833
De Werkvennootschap	M	29.081	86.448	85.788	85.788	85.788	85.788	85.788
VEB	Q	483.964	904.882	804.540	804.540	804.540	804.540	804.540
VWF	Q	68.497	77.192	79.657	107.353	113.389	119.281	125.495
VMSW	Q	251.611	257.674	251.504	254.866	259.640	265.273	271.431
Andere rechtspersonen	X	443.954	458.145	488.045	485.270	486.278	486.374	486.450
Totaal		**4.630.754**	**5.005.458**	**5.050.705**	**5.102.225**	**5.130.800**	**5.167.482**	**5.155.310**

Bron: departement FB

In de voorliggende meerjarenraming worden de ESR-ontvangsten van de meeste instellingen op het niveau van de BO 2023 gehouden. Voor deze instellingen kan verwezen worden naar de Algemene Toelichting bij de BO 2023. Voor FIO, Scholen van Morgen, VSB, VRT, VDAB, VMSW en VWF wordt van dit principe afgeweken en wordt er een geactualiseerde raming van de ESR-ontvangsten ter beschikking gesteld.

Aangaande de ESR-ontvangsten van **FIO** wordt er vanaf 2024 geen recuperatie van ten onrechte uitgekeerde coronasteun voorzien. Dit verklaart de vermindering met 2,0 miljoen euro.

Bij de rechtspersoon **Scholen van Morgen** dalen de geraamde ESR-ontvangsten de komende jaren. Ten opzichte van de BO 2023 nemen de ESR-ontvangsten van 2024 af met 7,8 miljoen euro tot 131,0 miljoen euro, om de jaren nadien min of meer gelijk te blijven. In 2027 bedragen de geraamde ESR-ontvangsten 132,5 miljoen euro. De ESR-aanrekenbare ontvangsten van Scholen van Morgen bestaan volledig uit de beschikbaarheidsvergoedingen die worden betaald door de aanvragende scholen.

De ESR-ontvangsten van **VSB** evolueren van 293,8 miljoen euro bij de BO 2023 naar 311,5 miljoen euro in 2027. De ontvangsten uit zorgpremies zullen in begrotingsjaar 2027 met 22,3 miljoen euro stijgen ten opzichte van het begrotingsjaar 2023. Dit is het gevolg van een toename in het aantal bijdrageplichtigen en een stijging van de zorgpremie per bijdrageplichtige. De inkomsten uit beleggingen overheid en niet-overheid dalen in het begrotingsjaar 2027 respectievelijk met 4,0 miljoen euro en 0,6 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2023.

De evolutie van de ESR-ontvangsten van **VRT** in meerjarig perspectief reflecteert de ontvangsten die resulteren uit de gefaseerde validering van de gronden in het kader van het nieuwbouw-project. De bedoelde evolutie is gebaseerd op de financiële planning van 25 april 2022.

De ESR-ontvangsten uit de verkoop van eigen gebouwen bij **VDAB** zullen tijdens de komende periode 2023-2027 gemiddeld 19,3 miljoen euro bedragen. Met de gerealiseerde opbrengsten uit de verkoop van eigen gebouwen, plant VDAB een eigen mastercampus te bouwen in Roeselare. Bovendien wordt er in het kader van het nabijheidsstrategie onderzocht of er nood is aan andere mastercampussen in Vlaanderen. De ESR-ontvangsten uit IBO, wijk-werken en RIZIV blijven de komende jaren constant. VDAB verwacht wel een verdere uitfasering van de opbrengsten uit de opleidingen van de werknemers. Daarnaast blijft VDAB de komende jaren mikken op meer Europese ontvangsten door het indienen van Actor- en Regiedossiers. Echter, door het wegvallen van de React-EU dossiers zullen die Europese opbrengsten de komende jaren dalen.

De ESR-ontvangsten van **VVM De Lijn** stijgen tegen 2027 met 29,5 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023 naar 238,4 miljoen euro in totaal. Dit is het gevolg van:

- een herstel van de recurrente vervoersopbrengsten (+20 miljoen euro);
- het op kruissnelheid komen van basisbereikbaarheid (+4,5 miljoen euro);
- de impact van doorgevoerde efficiëntiewinsten naar aanleiding van het nieuwe openbaredienstencontract (+5 miljoen euro).

De **VMSW** kent leningen met rentetussenkomst toe aan de sociale huisvestingsmaatschappijen voor de aankoop, renovatie of realisatie van sociale woningen. Het **VWF** kent op haar beurt bijzondere sociale leningen toe aan particulieren voor de aankoop, de renovatie of verbouwing van een woning of appartement. Op deze leningen realiseren beide instellingen rente-inkomsten die tegen het begrotingsjaar 2027 toenemen met respectievelijk 18,7 miljoen euro (VMSW) en 32,6 miljoen euro (VWF) ten opzichte van de BO 2023.

3. DE UITGAVENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID

3.1. Inleiding

Bij constant beleid worden de uitgangshypothesen voor de gehanteerde kostendrijvers en budgettaire engagementen onverkort doorgetrokken naar de volgende jaren. De indexatie van de uitgavenbegroting en de indexatieparameters hebben een belangrijke impact op de evolutie van de uitgavenbegroting bij constant of ongewijzigd beleid. In de volgende rubrieken wordt er ingezoomd op beide evoluties bij ongewijzigd beleid.

3.2. Bespreking bij constant beleid

3.2.1. Indexatie inzake huidige bevoegdheden

Tabel 3-1 toont de diverse indexparameters die in voorliggende meerjarenraming worden gehanteerd.

Tabel 3-1: Indexparameters

	2023			**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Verwachte evolutie gezondheidsindex	7%			1,8%	1,7%	1,6%	1,6%
Overschrijding spilindex	Dec/22	Feb/23	Jul/23	Jul/24	Sep/25	-	Mei/27
Aanpassing sociale uitkeringen	Jan/23	Maa/23	Aug/23	Aug/24	Okt/25	-	Jun/27
Aanpassing lonen	Feb/23	Apr/23	Sep/23	Sep/24	Nov/25	-	Jul/27
Index loon buiten provisie	7%			1,8%	1,7%	1,6%	1,6%
Index werking	-			-	1,7%	1,6%	1,6%

Tabel 3-2 toont de cumulatieve toename van de beleidskredieten t.o.v. de BO 2023 als gevolg van indexatie onder ongewijzigd beleid. Hierbij wordt vertrokken van de situatie waarbij de kredieten die bij de BO 2023 worden voorzien op de indexprovisie, toegewezen worden aan de betrokken beleidsdomeinen. Anders gezegd: onderstaand effect per beleidsdomein is de cumulatieve evolutie t.o.v. de BO 2023, waarbij de indexprovisie BO 2023 reeds verdeeld is over de verschillende beleidsdomeinen[6].

Globaal genomen stijgen de beleidskredieten in 2027 met 2,7 miljard euro ten opzichte van de BO 2023 omwille van inflatie.

Tabel 3-2: Cumulatief effect indexatie op beleidskredieten (in duizend euro)

Beleidsdomein	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Hogere entiteiten	1.043	1.789	2.446	2.963
Financiën en Begroting	44.224	73.332	100.386	130.143
Economie, Wetenschap en Innovatie	17.872	50.778	82.202	113.956
Onderwijs en Vorming	416.272	665.144	906.443	1.089.818
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	257.372	427.998	585.794	712.594
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	18.520	37.760	55.532	71.410
Werk en Sociale Economie	118.750	203.137	287.559	360.055
Landbouw en Visserij	1.765	4.798	7.608	10.222
Mobiliteit en Openbare Werken	23.124	56.263	86.391	114.086
Omgeving	11.554	28.256	43.840	58.623

[6] De verdeling van de indexprovisie BO 2023 kan worden geraadpleegd in de bijlage bij de Algemene Toelichting BO 2023.

Beleidsdomein	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	12.390	26.800	39.969	51.688
TOTAAL	**922.887**	**1.576.056**	**2.198.169**	**2.715.560**

3.2.2. Toelichting per beleidsdomein: andere kostendrijvers of budgettaire engagementen

Hierna volgt een toelichting per beleidsdomein van de belangrijkste evoluties bij constant beleid (excl. indexatie). De analyse vertrekt van de beleidskredieten. In de mate dat de vereffeningskredieten merkbaar afwijkend evolueren wordt dit expliciet vermeld. De vergelijking met het begrotingsjaar 2023 gebeurt op basis van de BO 2023 zoals ingediend in het Vlaams Parlement.

3.2.2.1. Financiën en Begroting

De budgettaire effecten van de verwachte overschrijdingen van de spilindex in de periode 2023-2027 worden in deze meerjarenraming voorzien op de functionele begrotingsartikelen. In tabellen 3-3 en 3-4 wordt de indexprovisie bij BO 2023 dus op 0 gezet voor het aandeel van de kredieten die voorzien zijn voor de verwachte overschrijdingen van de spilindex in 2023 en verdeeld over de van toepassing zijnde beleidsdomeinen, wat een daling betekent van 1.162,6 miljoen euro bij het beleidsdomein Financiën en Begroting. De kredieten van het beleidsdomein Financiën en Begroting zijn echter ook onderhevig aan de evolutie van de gezondheidsindex

Voor de bijdrage aan de pool der parastatalen wordt tegen 2027 een meerkost verwacht van 13,9 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. De verwachte groei van de bijdragevoet met 1%-punt per jaar vanaf 2024 impliceert een bijdragevoet van 52% in 2024 oplopend naar 55% in 2027.

Er wordt in een jaarlijks cumulatieve kredietverhoging van 6,4 miljoen euro voorzien voor het ondervangen van de budgettaire effecten van de vergrijzing van het ambtenarenkorps, de zgn. weddedrift. Tegen 2027 betekent dit een recurrente meerkost van 26,3 miljoen euro.

Het vereffeningskrediet ten bedrage van 1,141 miljard euro in 2023 ter financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht daalt de volgende jaren. De laatste vereffeningen, ten belope van 150 miljoen euro, worden voorzien in 2026.

Er is ook nog een opstap voorzien in 2024 van 10 miljoen euro voor het recurrente deel van het luik digitale transformatie van het relanceplan.

In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof-regeling, worden middelen voorzien ter ondersteuning van het plan. Hiertoe werd in 2022 een bedrag van 326 miljoen euro VAK uitgetrokken. In overeenstemming met de conceptnota PAS (VR 2022 2302 MED.0068/2) worden de nodige vereffeningskredieten voorzien om de verplichtingen te honoreren evoluerend van 191 miljoen euro in 2023 naar 63 miljoen euro in 2024 en een laatste schijf van 50 miljoen euro in 2025. Daarnaast wordt vanaf 2025 een nieuwe provisie ingeschreven van 200 miljoen euro oplopend naar 300 miljoen euro in 2027.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de eigen woning (o.a. woonbonus en bouwsparen), renovatieovereenkomsten, monumenten en sociale verhuur evolueren van 1.177,1 miljoen euro bij de BO 2023 over 1.060,5 miljoen euro in 2024 en 943,8 miljoen euro in 2025 naar

852,4 miljoen euro in 2026 en 771,7 miljoen euro in 2027 (federale ramingen van 23 september 2022). De raming van de woongerelateerde fiscale uitgaven voor het aanslagjaar 2023 vertrekt van de realisaties van de FOD Financiën voor het aanslagjaar 2021. De raming voor de periode 2024-2027 gaat uit van een daling van de fiscale uitgaven voor de eigen woning. Deze daling is te verklaren door de verdere afbouw van de oude systemen (oude Vlaamse woonbonus (2005), lange termijnsparen, bouwsparen en belastingvermindering voor intresten). De Vlaamse woonbonus voor leningen vanaf 2015 en de geïntegreerde gewestelijke woonbonus worden constant gehouden. Vanaf 2025 (afloop van huidige regeerperiode) worden de verdere opstappen inzake het uitdoven van de woonbonus als maateregel bij de regeringsformatie onder de noemer van het constant beleid gerapporteerd.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de diensten- en wijkwerkcheques evolueren van 163,4 miljoen euro bij de BO 2023 over 178,7 miljoen euro in 2024 en 184,8 miljoen euro in 2025 naar 190,7 miljoen euro in 2026 en 196,7 miljoen euro in 2027 (federale ramingen van 23 september 2022). De raming van de werkgerelateerde fiscale uitgaven voor het aanslagjaar 2023 vertrekt van de realisaties van de FOD Financiën voor het aanslagjaar 2020. Omdat het aanslagjaar 2021 sterk beïnvloed werd door de coronacrisis wordt niet aanslagjaar 2021 als startbasis weerhouden, maar aanslagjaar 2020. De fiscale uitgaven voor de periode 2024-2027 evolueren in functie van de verwachte evolutie van het totale inkomen van de particulieren. Vanaf 2025 (afloop van huidige regeerperiode) worden de verdere opstappen inzake de verlaagde fiscale aftrek voor diensten- en wijkwerkcheques als maateregel bij de regeringsformatie onder de noemer van het constant beleid gerapporteerd.

Zowel voor de woongerelateerde als de werkgerelateerde fiscale uitgaven wordt, vertrekkende van het bekomen resultaat per aanslagjaar en naar analogie met de raming van de bruto-opcentiemen, het aanrekenbare bedrag bekomen door toepassing van de voorschottenmethode.

De responsabiliseringsbijdrage neemt over de periode 2023-2027 toe van 356,1 miljoen euro bij de BO 2023 tot 764,1 miljoen euro in 2027 (inclusief indexatie-effect). De voorliggende raming is het resultaat van enerzijds de toename van de onderliggende statutaire weddenmassa van 8.038,2 miljoen euro in 2022 (begrotingsjaar 2023) naar 9.581,9 miljoen euro in 2026 (begrotingsjaar 2027), onder meer door indexatie, en anderzijds de in de Bijzondere Financieringswet voorziene toename van het bijdragepercentage van 4,430% voor het begrotingsjaar 2023 naar 7,974% voor het begrotingsjaar 2027.

De rentekredieten (incl. uitgifteverschillen) nemen fors toe van 394,61 miljoen euro in 2023 tot 999,67 miljoen euro in 2027.

Voor nieuwe financieringen op lange termijn in 2023 en de resterende maanden van 2022 wordt voor 2023 154,06 miljoen euro toerekenbare rente voorzien. Ook de volgende jaren blijven de financieringsnoden hoog. In 2027 wordt er voor nieuwe financieringen op lange termijn 767,48 miljoen euro rente ingeschreven of een stijging met 613,42 miljoen euro. Hiervan is 32,78 miljoen euro bestemd voor nieuwe financieringen op lange termijn voor de resterende maanden van 2022. De rest van deze rentekost (734,70 miljoen euro) dient voor de financiering van:

- VMSW en VWF binnen de sociale huisvestingssector (261,19 miljoen euro),
- de begrotingstekorten (145,04 miljoen euro),
- Lantis voor het oosterweelproject (75,09 miljoen euro),
- herfinanciering van bestaande EMTN-leningen die op eindvervaldag komen in de periode 2023-2027 (77,03 miljoen euro),
- de esr-8 uitgaven (68,42 miljoen euro),
- de kaseffecten van niet-esr aanrekenbare uitgaven (49,94 miljoen euro),

- het Plan voor Herstel en Veerkracht (45,51 miljoen euro),
- School Invest (7,52 miljoen euro) en
- de overname van de gemeenteleningen naar aanleiding van de nieuwe fusiegolf in 2024 (4,95 miljoen euro)

Voor financieringen op korte termijn via het BCP-programma en via de zichtrekening neemt de toerekenbare rente toe van 29 miljoen euro in 2023 tot 35,4 miljoen euro in 2027.

Voor de bestaande LT-leningen (incl.uitgifteverschillen) wordt de toerekenbare rente in 2023 geraamd op 211,55 miljoen euro. Tegen 2027 daalt de toerekenbare rente hiervoor tot 196,8 miljoen euro wat een daling is met 14,8 miljoen euro. Het grootste gedeelte hiervan is bestemd voor de EMTN-leningen (187,35 miljoen euro in 2027).

De kosten op het rente-artikel worden in 2027 op 5,9 miljoen euro geraamd wat een daling is met 727 duizend euro ten opzichte van 2023. Deze daling is het gevolg van lagere uitgiftekosten. De andere kosten blijven min of meer constant.

Op basis van een door Viapass aangeleverde raming dalen de uitgaven voor de kilometerheffing met 4 miljoen euro in 2024 oplopend tot een minderuitgave van 9,3 miljoen euro in 2027 ten opzichte van BO 2023. De evolutie van de uitgaven wordt hoofdzakelijk gedreven door de voorziene vervangingsinvesteringen van de on board units.

De overeenkomst met de stad Genk waarin een compensatie van 5,7 miljoen euro wordt voorzien voor het verlies aan inkomsten uit de onroerende voorheffing door het sluiten van Ford Genk valt weg vanaf 2024.

Voor de compensaties aan gemeenten en provincies, voor de gederfde inkomsten ingevolge de vrijstelling van de onroerende voorheffing (O.V.) voor het kadastraal inkomen (K.I.) ingevolge de vermindering van de O.V. voor energiezuinige woningen en gebouwen, is bij de BO 2023 een budget beschikbaar van 35,5 miljoen euro. Het te compenseren bedrag zal in 2024 nog toenemen met 6 miljoen euro door de stijging van het aantal energiezuinige woningen maar vanaf 2025 stelselmatig beginnen dalen. Tegen 2027 zal bij ongewijzigd beleid een budget van 36,5 miljoen euro nodig zijn.

3.2.2.2. Economie, Wetenschap en Innovatie

De ESR-beleidskredieten van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) bedragen bij de BO 2023 1.126,4 miljoen euro. De beleidskredieten 2023 omvatten onder meer de uitgaven voor Indirect Carbon Leakage (172,6 miljoen euro) en de extra beleidsimpulsen die bij de BO 2023 werden toegekend voor:

- de crisisondersteuning van bedrijven (250,0 miljoen euro onder toepassing van het tijdelijk staatssteunkader);
- bedrijven die investeren in PV-installaties en/of energiebesparing (20,0 miljoen euro);
- de financiering van het groeipad en de infrastructuur inzake onderzoek en ontwikkeling (31,0 miljoen euro).

In meerjarig perspectief hebben de beleidskredieten voor de crisisondersteuning van bedrijven en voor de investeringen in PV-installaties en/of energiebesparing een eenmalig karakter. De uitgaven voor Indirect Carbon Leakage hebben een recurrent karakter. In de voorliggende meerjarenraming wordt er uitgegaan van een gemiddelde CO2-prijs op de ETS-markt van 80,0 euro per ton en een lichte afname van de output / het electriciteitsverbruik. De vereffeningskredieten zijn afgestemd op de vereffeningskalender van het constant beleid met respect voor de vereffeningskalender van de nieuwe beleidsimpulsen.

De beleidskredieten bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) fluctueren doorheen de jaren als gevolg van meerjarige vastleggingen (vb. Odysseusprogramma loopt vijfjaarlijks en het EoS-programma vierjaarlijks). Vanaf 2024 tot en met 2026 nemen de beleidsuitgaven sterk toe t.o.v. 2023, waarbij de stijging het sterkste is in 2026 (+108 miljoen euro). In 2027 zullen de beleidskredieten opnieuw dalen ten opzichte van 2023.
Het belangrijkste is dat het vereffeningskrediet dat hier uit voortvloeit de afgesproken lange termijn limiet niet overschrijdt. Zo mag de lange termijn VEK vanaf deze begrotingsronde gemiddeld 413,7 miljoen euro bedragen. Wanneer we de begrotingsjaren 2023-2029 beschouwen, kan vastgesteld worden dat FWO hier nog steeds aan voldoet.

De beleidskredieten van het Agentschap Plantentuin Meise blijven constant tot en met 2024. Voor deze regeerperiode wordt er ieder jaar 5 miljoen euro beleidskrediet voorzien voor de renovatie van de Plantentuin Meise. De vereffeningskredieten hierop fluctueren wel in de komende jaren:

- in 2023 bedraagt het vereffeningskrediet voor de renovatie van de Plantentuin 10,7 miljoen euro;
- in 2024 daalt dit met 0,4 miljoen euro tot 10,3 miljoen euro;

Vanaf 2025 zullen hier geen vereffeningen meer uit volgen. De studies voor de derde fase van het masterplan zijn voorzien in 2023-2024 zodat de uitvoering in 2025 kan beginnen.

Daarnaast is er in het integratiegroeipad voor het hoger onderwijs ook nog tegen 2025 16,9 miljoen euro extra voorzien vanuit het beleidsdomein EWI. Deze opstap wordt wel getemperd ten gevolge van de beslissingen genomen in het kader van het regeerakkoord.

De provisie voor het toekennen van leningen in het kader van de Oekraïne- en energiecrisis die in 2023 werd ingeschreven wordt op 0 gezet vanaf 2024.

3.2.2.3. Onderwijs en Vorming

Bij ongewijzigd beleid en exclusief indexatie nemen de verwachte loonuitgaven voor het onderwijzend personeel tegen 2027 toe met 299,3 miljoen euro. De grootste toename situeert zich bij de lonen voor het secundair onderwijs, waar de geraamde uitgaven stijgen met 281,3 miljoen euro tegen 2027. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de verwachte evolutie van de leerlingenaantallen. Volgens de huidige prognoses blijven de leerlingenaantallen in het secundair onderwijs de komende jaren toenemen.

In het basisonderwijs is de situatie omgekeerd en wordt er de komende jaren een lichte daling van de leerlingenaantallen verwacht. Deze evolutie, samen met het effect van de toename van de gemiddelde anciënniteit, zorgen ervoor dat de verwachte uitgaven tegen 2027 dalen met 52,4 miljoen euro.

In het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs stijgen de verwachte loonuitgaven met respectievelijk 33,8 miljoen euro en 35,8 miljoen euro.

Bovenstaande groeipaden zijn geraamd bij ongewijzigd beleid. Bij regeringsformatie en de politieke afspraken gemaakt bij de BO 2022 en de BO 2023 zijn echter verschillende maatregelen en nieuwe beleidsimpulsen beslist die een invloed hebben op de groeipaden in meerjarig perspectief.

De evolutie van de leerlingenaantallen in het basis- en secundair onderwijs heeft ook invloed op de werkingsmiddelen voor het leerplichtonderwijs. Bij ongewijzigd beleid wordt er tegen 2027 een daling verwacht voor het basisonderwijs met 6,5 miljoen euro, terwijl

de stijging van de leerlingen in het secundair onderwijs een geraamde toename van de werkingskredieten met 19,2 miljoen euro tot gevolg heeft.

De werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs nemen tegen 2027 toe met 7,6 miljoen euro.

De basisfinanciering voor het hoger onderwijs vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming neemt bij ongewijzigd beleid en exclusief indexatie tegen 2027 toe met 154,7 miljoen euro vastleggingskredieten en 146,5 miljoen euro vereffeningskredieten. Het gaat ten eerste om een toename met 132,2 miljoen euro ten gevolge van het gekende kliksysteem op de financiering hoger onderwijs, waarbij er de volgende jaren nog jaarlijks een klik wordt verwacht op het variabele onderwijsdeel voor de professionele bachelors, het variabele onderwijsdeel voor academische opleidingen aan de universiteiten en ten gevolge van dit laatste ook het variabel onderzoeksdeel voor de universiteiten (om de 45/55-verhouding te respecteren).

Daarnaast neemt de enveloppe voor het hoger onderwijs vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming nog toe met 16,3 miljoen euro voor de resterende opstappen die in de codex hoger onderwijs voorzien zijn voor het integratiegroeipad van het hoger onderwijs[7] en 6,3 miljoen euro voor de geraamde groei van de graduaatsopleidingen.
De vereffeningskredieten die bij de BO 2023 zijn voorzien voor de vereffening van de eenmalige compensatie die in 2021 is toegekend aan de hogescholen in het kader van het beperken van de open end groei van de graduaatsopleidingen, vallen vanaf 2024 weg. Het gaat om 8,3 miljoen euro vereffeningskredieten.

Ook bovenstaand groeipad bij ongewijzigd beleid wordt beïnvloed door de afspraken gemaakt bij het regeerakkoord en de begrotingsonderhandelingen BO 2022.

Voor reguliere studiefinanciering in het hoger onderwijs wordt bij ongewijzigd beleid een stijging van de uitgaven verwacht tegen 2027 met 27,6 miljoen euro. De bij BO 2023 voorziene 5 miljoen euro voor extra uitgaven in het kader van de Oekraïne-crisis wordt niet doorgetrokken in meerjarig perspectief.

Bij het Agentschap voor Overheidsdiensten zijn in 2023 en 2024 nog vereffeningskredieten voorzien in het kader van de ontwikkeling van het vernieuwde elektronisch personeelsdossier. Deze vallen vanaf 2025 weg. Het gaat om een daling van de vereffeningskredieten met 4 miljoen euro.

Wat betreft de investeringen in scholenbouw convergeren enerzijds de vereffeningskredieten van het Gemeenschapsonderwijs (GO!) en het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) bij ongewijzigd beleid in de richting van de reguliere vastleggingskredieten. Bij het GO! dalen de verwachte vereffeningen vanaf 2024 en liggen tegen 2027 16,9 miljoen lager dan het niveau van BO 2023. Gelijkaardig dalen de verwachte vereffeningen bij AGION tegen 2027 met 47,1 miljoen euro.

Anderzijds zijn er nog extra investeringsmiddelen voorzien op de provisie voor schoolinfrastructuur bij het Departement Onderwijs en Vorming. Deze middelen worden jaarlijks herverdeeld naar GO! en AGION op basis van de noden en zijn dan ook oorzaak van bijkomende behoeften aan vereffeningskredieten bij deze instellingen. De vereffeningskredieten voor deze middelen kennen jaarlijkse opstappen en lopen tegen 2027 bij ongewijzigd beleid op tot 71,1 miljoen euro.

[7] Vanuit het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie zijn bovendien ook nog opstappen in het kader van het integratiegroeipad voorzien. Het gaat om 16,9 miljoen euro. Zie ook supra.

Bij AGION valt de intering weg vanaf 2024. Het gaat om een vermindering van de ESR-uitgaven met 2,2 miljoen euro VAK en 26,1 miljoen euro VEK. Daarnaast vallen ook de eenmalige middelen weg die bij de begrotingsonderhandelingen BO 2023 zijn toegekend voor extra energieleningen in het onderwijs. Dit laatste heeft geen effect op het vorderingensaldo.

Bij het GO! valt de ESR-saldo-opbouw van 7,5 miljoen euro bij de BO 2023 weg en wordt een ESR-saldo-intering van 5,3 miljoen euro in 2024 en 2025 om nadien terug te evolueren naar een ESR-saldo-opbouw van 0,4 miljoen euro tegen 2027. De ESR-beleidsuitgaven nemen vanaf 2024 toe met 16,5 miljoen euro, voornamelijk door het wegvallen van de opbouw van saldo met eigen ontvangsten.

Bij de rechtspersoon Scholen van Morgen dalen de uitgaven de komende jaren naar schatting recurrent met 2,4 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. De laatste nieuwbouwwerken worden uitgevoerd in 2022, met nog een kleine staart in 2023. Nadien zullen er enkel nog onderhoudswerken worden uitgevoerd door Scholen van Morgen voor de opgeleverde nieuwbouwprojecten.

3.2.2.4. Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

In 2027 nemen de uitgaven in het kader van impulseo toe met 3,9 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de aangroei van het aantal huisartsen aan gemiddeld 1,99% per jaar.

Wanneer men uitgaat van een jaarlijkse stijging met 2,5% van het urencontingent gezinszorg, leidt dit tot een totale verhoging van de kredieten van gezinszorg met 81,9 miljoen euro in 2027 ten opzichte van het begrotingsjaar 2023. Bovenstaand groeipad gaat uit van ongewijzigd beleid en houdt geen rekening met de beperking van het groeipad naar 0,5% in 2023 en 2024, zoals afgesproken in het Vlaams Regeerakkoord.

Binnen de Vlaamse Sociale Bescherming stijgt het budget voor de mobiliteitshulpmiddelen in 2027 met 13,5 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2023. Deze raming gaat uit van ongewijzigd beleid en houdt geen rekening met de afspraak uit het Vlaams Regeerakkoord om de uitgaven in het kader van de mobiliteitshulpmiddelen jaarlijks met 1,8 miljoen euro te laten dalen.

Nog binnen de Vlaamse Sociale Bescherming raamt men dat de uitgaven met betrekking tot het zorgbudget voor de zwaar zorgbehoevenden met 16,6 miljoen euro zullen toenemen in begrotingsjaar 2027 ten opzichte van begrotingsjaar 2023. Bij deze raming wordt rekening gehouden met de aangroei van het aantal bedden in de woonzorgcentra en een stijgingspercentage van 0,91% in de mantel- en thuiszorg.

In overeenstemming met de erkenningskalender voor de woongelegenheden in de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf, wordt het krediet ter financiering van de woonzorgcentra jaarlijks opgetrokken, wat tegen 2027 een stijging van het budget met 80,1 miljoen euro betekent ten opzichte van begrotingsjaar 2023. Hierbij wordt uitgegaan van een bezettingsgraad van 95%.

Daarnaast nemen de uitgaven in de ouderenzorg in 2027 nog toe met 36 miljoen euro ten opzichte van begrotingsjaar 2023 omwille van de toename van de zorgzwaarte binnen de woonzorgcentra.

Bovenstaande groeipaden voor de ouderenzorg zijn gebaseerd op ongewijzigd beleid. Bij de regeringsformatie zijn echter verschillende maatregelen en nieuwe beleidsimpulsen beslist die een bijkomende impact hebben op de hoogte van die groeipaden.

Ter compensatie van de weddedrift wordt geraamd dat er in begrotingsjaar 2027 ten opzichte van begrotingsjaar 2023 meer kredieten benodigd zullen zijn bij Opgroeien Regie (+11,1 miljoen euro). De meerkosten ten gevolge van de weddedrift manifesteren zich in relatief gelijke stappen.

Nog binnen Opgroeien Regie wordt de jaarlijkse opstap in het kader van de pleegplaatsingen, internaten-psychiatrie en specifieke acties geraamd op 6,54 miljoen euro. De krediettoename als gevolg van deze kostendrijvers wordt geraamd op 26,1 miljoen euro in 2027 ten opzichte van 2023. Ten slotte dalen de vereffeningskredieten voor de investeringen in de jeugdhulpvoorzieningen met -7,1 miljoen euro.

Voor het Groeipakket werd binnen de diensten van Opgroeien Regie een meerjarenraming opgesteld op basis van ramingen van het aantal rechthebbenden en de indexverwachtingen van het Planbureau. Rekening houdende met de bij de BO 2023 doorgevoerde maatregelen geeft dit aanleiding tot een meerkost van +466 miljoen euro in 2027 ten opzichte van 2023. De uitgaven in het kader van de Oekraïnecrisis worden in 2024 (voorlopig) terug op nul gezet. Dit impliceert een bijstelling van -30 miljoen euro.

Binnen het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) werd het uitbreidingsbeleid 2021 – 2024 reeds bij de BO 2022 volledig toegekend. Bij de BO 2023 werd het merendeel reeds ingeschreven in de kredieten van het VAPH zelf behoudens een opstap van +18,8 miljoen euro die pas in 2024 benodigd zal zijn. De Vlaamse Regering blijft ondertussen verder inzetten op het kunnen blijven aanbieden van een meerjarig perspectief voor personen met een handicap.

Bij het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) dalen de vereffeningskredieten binnen de klassieke financiering cumulatief tegen 2027 met -7,8 miljoen euro ten opzichte van 2023. De vereffeningsverplichtingen komen in 2024-2025 op kruissnelheid om daarna terug te dalen. Bijkomend wordt de machtiging voor klassieke financiering toenemend omgezet in forfaitaire subsidiëring voor investeringen in de infrastructuur van voorzieningen voor onder andere ouderenzorg (RVT) en gehandicapten. In tegenstelling tot de klassieke financiering (waar het vereffeningseffect zich over meerdere begrotingsjaren spreidt) zijn beleids- en vereffeningskredieten hier gelijk aan elkaar. Dit leidt in 2027 tot een bijkomend benodigd vereffeningskrediet van +18,7 miljoen euro.

De voorziene ESR-aanrekenbare uitgaven in het kader van de ziekenhuisfinanciering nemen tegen 2027 toe met +58,4 miljoen euro (excl. index). Dit is het netto-effect van enerzijds het forfaitair systeem (strategisch en instandhoudingsforfait) en anderzijds de onderdelen A1 en A3 uit het KB Budget Financiële Middelen (BFM). De kredietevoluties voor elk van deze onderdelen is de volgende:

- Voor het strategisch forfait (excl. index) ligt in de periode 2024-2027 het jaarlijkse kredietniveau in 2027 ongeveer +34,5 miljoen euro hoger dan in 2023 door de opstart van nieuwe strategische forfaits voor het verhelpen van precaire situaties bij de ziekenhuizen.
- De implementatie van het instandhoudingsforfait (excl. index) doet de kredieten tegen 2027 cumulatief stijgen met +36,4 miljoen euro. Deze evolutie hangt nauw samen met de uitstroom uit het BFM.
- Ten gevolge van geraamde reguliere wijzigingen binnen dat BFM wordt in meerjarig perspectief tegen 2027 een afname van de ESR-aanrekenbare uitgaven van -12,5 miljoen euro geraamd. De dalende ESR-impact is hoofdzakelijk het gevolg van

dalende intrestlasten en de verdere uitrol van de toestelfinanciering naar het instandhoudingsforfait.

Ten slotte daalt binnen de alternatieve financiering van VIPA gedurende de periode 2023-2027 de ESR-aanrekenbare component in de constante gebruikstoelage met -20,9 miljoen euro. Bij de niet ESR-aanrekenbare kapitaalcomponent vindt een tegengestelde beweging plaats.

3.2.2.5. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

De vereffeningskredieten voor cultuur- en jeugdinfrastructuur evolueren in functie van de vereffeningskalender op de historische en verwachte beleidskredieten en nemen onder constant beleid de eerste 3 jaar toe om in 2027 licht te dalen met 1,5 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. Deze negatieve evolutie is voornamelijk het gevolg van de achteruitschuif van 7 miljoen euro naar 2024 voor culturele topinfrastructuur voorzien in het regeerakkoord.

De vereffeningskredieten van Sport Vlaanderen nemen tegen begrotingsjaar 2027 cumulatief af met 11,6 miljoen euro t.o.v. het begrotingsjaar 2023.

De raming van de pensioenverplichtingen van de statutaire VRT-ambtenaren is gebaseerd op een analyse van het departement CJM, na input van VRT. De pensioenverplichtingen worden in 2023 op 83,1 miljoen euro geraamd (inclusief 0,2 miljoen euro begrafenisvergoeding). In meerjarig perspectief is de budgettaire impact van de pensioenverplichtingen afgestemd op het verwachte verloop van de pensioneringen bij de VRT. De geraamde meerkost bedraagt 0,3 miljoen euro (exclusief index) in 2024 en loopt op tot 1,0 miljoen euro in 2027.

De voorliggende meerjarenraming is met betrekking tot de VRT gebaseerd op de beheersovereenkomst 2021-2025 en, inzake de nieuwbouw, op de financiële planning van 25 april 2022.

Met betrekking tot de financiering van de pensioenverplichtingen van de VRT-statutairen houdt de meerjarenraming rekening met een stijgende trend van de werkgeversbijdrage die door de VRT aan het departement CJM wordt betaald. De werkgeversbijdrage bedraagt 10,2 miljoen euro in 2023 en loopt op tot 11,5 miljoen euro in 2027.

Zoals supra gesteld is de impact van de nieuwbouw gebaseerd op het financieel plan van 25 april 2022. In 2024 nemen de uitgaven voor de nieuwbouw, inclusief de minderuitgaven voor de investeringen business as usual en (vanaf 2027) voor werking, met 57,8 miljoen euro toe ten opzichte van de BO 2023. In 2025 en 2026 bedraagt de toename respectievelijk 59,9 en 0,3 miljoen euro. Vanaf 2027 zijn inzake de nieuwbouw de belangrijkste investeringsuitgaven achter de rug; ten opzichte van de BO 2023 dalen ze dan met 54,2 miljoen euro.

Tot slot wordt vermeld dat in de voorliggende meerjarenraming van VRT, naast de indexatie in 2023, rekening gehouden werd met het besparingstraject dat bij de formatie werd afgesproken, alsook met de verwachte impact van het Transformatieplan en de bij BO 2023 besliste eenmalige compensatie voor de energiekost.

Mede op basis van voorgaande elementen, inclusief het terugdraaien vanaf 2024 van de eenmalige compensatie voor de energiekost, evolueren de beleidskredieten van VRT van 518,6 miljoen euro in 2023 over 559,9 en 561,7 miljoen euro in respectievelijk 2024 en 2025 naar 500,1 en 445,4 miljoen euro in respectievelijk 2026 en 2027.

3.2.2.6. Werk en Sociale Economie

De uitgaven voor dienstencheques stijgen met 222,6 miljoen euro over de periode 2023-2027. Het aantal aangekochte dienstencheques kent een groei, met een versnelling in de jaren 2026 en 2027. De groei op dienstencheques is het gevolg van een stijging van het aantal 80-plussers, een belangrijke demografische doelgroep in het prognosemodel. In 2026 en 2027 is de stijging van het aantal 80-plussers nog sterker dan voorheen.

De uitgaven voor het doelgroepenbeleid – een korting op de RSZ-bijdragen van laag- en middengeschoolde jongeren en oudere werknemers – nemen tegen 2027 af met 56,3 miljoen euro. Die daling komt voort uit volgende bewegingen:

- een stijging van de uitgaven voor jongere doelgroepwerknemers van 11,2 miljoen euro;
- een daling van de uitgaven voor oudere doelgroepwerknemers van 67,5 miljoen euro.

Over de periode 2023-2027 zullen de uitgaven voor loopbaanonderbreking dalen met 13,9 miljoen euro. Het aantal werknemers in de publieke sector onder het federale stelsel van loopbaanonderbreking neemt namelijk gestaag af sinds het stelsel in uitdoof ging in 2016.

De uitgaven voor het Vlaams Zorgkrediet stijgen met 4,5 miljoen euro over de periode 2023-2027. Die maatregel werd opgericht ter vervanging van het federale stelsel van loopbaanonderbreking (cfr supra). Het bereik van deze maatregel is gerichter door het invoeren van motieven van zorg of opleiding.

Voor het Europees Sociaal Fonds (ESF) wordt voor de periode van 2023-2027 uitgegaan van constant beleid waarbij jaarlijks vanaf 2023 een basisbedrag van 10,9 miljoen euro wordt vastgelegd.

Op 1 juli 2023 gaat de nieuwe maatregel Individueel Maatwerk (IMW) van start. De maatregelen Lokale Diensteneconomie (LDE), Sociale Inschakelingseconomie (SINE), Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) en maatwerkafdelingen (MWA) worden geïntegreerd in de nieuwe maatregel. Het budget voor IMW is samengesteld uit de kredieten van de aflopende maatregelen, echter zonder de daarop toegepaste index. Bij de BO 2023 bedraagt het budget voor IMW 77,6 miljoen euro. Dit bedrag omvat ook de kredieten voor de overgangsmaatregelen van SINE en LDE. De nieuwe maatregel IMW gaat pas in voege vanaf 1 juli 2023, tot dan blijven de huidige maatregelen van SINE en LDE van kracht. De budgetten hiervoor zitten eveneens vervat in het krediet van IMW voor 2023. Over de periode 2023-2027 stijgen de uitgaven voor IMW met 64,0 miljoen euro. Stelselmatig zullen de uitgaven voor die uitdovende maatregelen dalen en zal de nieuwe maatregel IMW op kruissnelheid komen.

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) plant de bouw van een nieuwe mastercampus te Roeselare, voor dit project worden de totale uitgaven geraamd op 68,3 miljoen euro over de periode 2023-2026. De vereffeningskredieten zitten gespreid over de jaren 2023 t.e.m. 2026. Het project wordt enerzijds gefinancierd met reeds gerealiseerde opbrengsten uit de verkoop van eigen gebouwen en de nog geplande verkoop van gebouwen en anderzijds wordt een deel van de investeringstoelage aangewend. Voor dit project zal ook een dossier ingediend worden voor het bekomen van Europese EFRO-middelen. VDAB verwacht na 2026 klaar te zijn met de bouw van de mastercampus. De ESR-uitgaven vallen dan terug met 5,2 miljoen euro. In 2026 zal de investeringstoelage of de opbrengst van verkoop van andere gebouwen aangewend worden ter financiering van het laatste uitgavenjaar.

3.2.2.7. Landbouw en Visserij

In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) zal vanaf 2024 tot en met 2027 telkens 40,0 miljoen euro voorzien worden voor innovatie in de landbouw.

Binnen de begroting van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is het luik rentesubsidies aflopend. Er worden reeds enige tijd, op enkele herzieningen na, geen vastleggingskredieten meer voorzien. In 2023 daalde het vereffeningskrediet voor de rentesubsidies met 1,75 miljoen euro, deze daling zal zich in de volgende jaren verder zetten zodat tegen 2027 een minderuitgave van 3,25 miljoen euro (t.o.v. 2023) zal gerealiseerd worden.

3.2.2.8. Mobiliteit en Openbare Werken

De beleidskredieten in het Verkeersveiligheidsfonds stijgen tegen 2027 met +45,6 miljoen euro. Deze stijgende evolutie is samen te zien met een verwachte stijging in de ontvangsten uit verkeersboetes.

De verwachte realisatie van de Nieuwe Sluis Terneuzen draagt bij tot een daling van de ESR-beleids- en vereffeningskredieten met -131 miljoen euro tegen 2027.

Binnen de DAB Vlaams Infrastructuurfonds (DAB VIF) nemen de ESR-vereffeningskredieten tegen 2027 toe met +74,4 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. Het betreft de toepassing van de vereffeningskalender voor reeds opgestarte investeringen enerzijds en de opstappen van nieuw toegevoegde beleidskredieten anderzijds.

De ESR-beleidskredieten van de LOM Vlaanderen dalen tegen 2027 met -12,3 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. In de periode 2022-2024 worden immers significante eenmalige investeringen uitgevoerd op de luchthavens in Antwerpen en Oostende.

De ESR-beleidskredieten van VVM De Lijn stijgen tegen 2027 met 3,2 miljoen euro. Enerzijds is er een stijging van +48 miljoen euro door het actualiseren van de parameters in de indexeringsmechanismen voor brandstoffen, exploitanten en leerlingenvervoer (+20,9 miljoen euro). Daarnaast is er het verder herstel van de recurrente vervoersopbrengsten (+20 miljoen euro) en, in het kader van de financiering van basisbereikbaarheid, een bijstelling vanaf 2024 vanuit de algemene middelen (+2,6 miljoen euro) en een toename van de eigen ontvangsten (+4,5 miljoen euro). Anderzijds leidt de uitvoering van het openbaredienstencontract ook tot efficiëntiewinsten die aanleiding geven tot een daling met -49,8 miljoen euro.

De ESR-beleidskredieten van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel stijgen tegen 2027 met +26 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023. De belangrijkste evoluties betreffen de hoofdwerken (+46,8 miljoen euro, buiten begrotingsnormering), de voorbereidende werken (-20,8 miljoen euro) en in beperktere mate de andere, niet-Oosterweelverbonden uitgaven (+2,2 miljoen euro) en uitgaven voor o.a. belastingen (-2 miljoen euro). De ESR-vereffeningskredieten nemen tegen 2027 toe met +63,3 miljoen euro. Ook hier valt een onderscheid te maken tussen de hoofdwerken (+84,9 miljoen euro), de voorbereidende werken (-21,1 miljoen euro), de andere, niet-Oosterweelverbonden uitgaven (+1,7 miljoen euro) en uitgaven voor o.a. belastingen (-2 miljoen euro).

De ESR-vereffeningskredieten van De Vlaamse Waterweg dalen tegen 2027 met -77,1 miljoen euro op basis van de vereffeningskalender op de reguliere investeringen.

In 2023 wordt er bij De Werkvennootschap nog het restant van de begrotingsruiter ten belope van 2,9 miljoen euro aangewend bovenop de reguliere beleidskredieten, waardoor de beleidskredieten vanaf 2023 dalen met -2,9 miljoen euro ten opzichte van 2022. Vanaf 2024 wordt onder constant beleid immers enkel nog voorzien in een beleidskrediet van 210,4 miljoen euro. Gelet op de hoge opstoot aan beleidskredieten in de laatste begrotingsjaren worden er vanaf 2023 bijkomende vereffeningskredieten voorzien, die tegen 2027 evolueren naar de constante investeringsmachtiging.

3.2.2.9. Omgeving

Bij constant beleid worden binnen het Minafonds de uitgaven voor het PFAS-dossier aangepast. In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst met 3M wordt het ontvangen bedrag binnen het Minafonds, 100 miljoen euro, omgezet in uitgavenbudget. Hiervan wordt in 2023 60 miljoen euro aan beleidskredieten voorzien. Het saldo, namelijk 40 miljoen euro aan beleidskredieten, wordt voorzien in 2024. Hierdoor nemen de beleidskredieten in het kader van PFAS in begrotingsjaar 2027 met 60 miljoen euro af ten opzichte van begrotingsjaar 2023. De vereffeningskredieten worden gespreid over de begrotingsjaren 2023, 2024 en 2025 met respectievelijk 30, 50 en 20 miljoen euro. Dit leidt tot een afname van de vereffeningskredieten in het kader van het PFAS-dossier met 30 miljoen euro in 2027 ten opzichte van het begrotingsjaar 2023.

Het energiefonds wordt in hoofdzaak gefinancierd door de energieheffing. Na aftrek van de uitgaven voor een hele reeks andere verplichtingen gefinancierd met deze energieheffing (o.a. groene warmte, windturbines, zonnepanelen, energieopslag, micro-WKK, VREG-toelage, ...) kan het resterende saldo ingezet worden voor de betaling van vergoedingen aan netbeheerders in het kader van hun openbaredienstverplichtingen (voor de afbouw van het historisch certificatenoverschot en de tempering van de energiefactuur). De uitgaven volgen in principe hetzelfde verloop als de ontvangsten.

De toekenning van de retroactieve investeringspremie voor zonnepanelen en warmtepompen gebeurt in de periode van 2021 tot 2026. Vanaf 2022 worden de uitgaven voor zonnepanelen deels vanuit algemene middelen, deels vanuit het energiefonds betaald. De kosten schommelen doorheen de tijd en liggen in de periode van 2022 tot 2023 rond de 24 miljoen euro per jaar. In 2025 wordt een stijging verwacht naar 193 miljoen euro waarna de uitgaven terug halveren in 2026 en vervolgens wegvallen.

Voor het klimaatfonds vertaalt de evolutie van de ontvangsten zich ook naar de uitgaven:

- Vooreerst worden de afspraken in het kader van Indirect Carbon Leakage (ICL) verdergezet. Deze ICL-uitgaven worden uitbetaald door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) en het jaar erop vergoed vanuit het Klimaatfonds. Rekening houdend met de evolutie van de CO2-prijs resulteert dit in een stijgende kost van 80,9 miljoen euro in 2023 (ICL-uitgave FIO in 2022 aan CO2-prijs van 2021) tot 247,1 miljoen in 2027 (ICL-uitgave FIO in 2026 aan CO2-prijs van 2025) .
- De klimaatmiddelen worden ook ingezet voor de spijziging van het Bouwshiftfonds. Met uitzondering voor de jaren 2024 en 2025 gaat het telkens om 100,0 miljoen euro VAK per jaar. Het VEK stijgt in drie stappen van 0 euro in 2023 tot 25,0 miljoen in 2024, 50,0 miljoen in 2025 en 100,0 miljoen euro vanaf 2026.
- Verder wordt tegen 2024 een budget van maximaal 20 miljoen euro (een stijging met 5 miljoen tov 2023) uitgetrokken in het kader van de toekenning van energieleningen.
- de bijdrage voor internationale klimaatfinanciering stijgt van 17,5 miljoen VAK in 2023 tot 18,5 miljoen euro VAK in 2024 waarna het constant wordt verondersteld

de vrije beleidsruimte over de periode 2023-2027 bedraagt aldus zo'n 623,6 miljoen euro waarvan 115 miljoen bedoeld is voor het beleid van Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Voor de beleidssector dierenwelzijn wordt er in 2023 5,1 miljoen euro vereffend ten gevolge van de in 2020 aangewende begrotingsruiter ten belope van 10,0 miljoen euro voor de sluiting van alle pelsdierhouderijen en een foiegrasproducent in Vlaanderen. Deze uitgaven, die in 2024 nog een uitloper hebben van 0,5 miljoen euro, vinden plaats om de opgelegde reconversies of stopzettingen te kunnen bewerkstelligen tegen 2024. Na 2024 vallen de uitgaven weg.

De Vlaamse regering besliste in haar regeerakkoord om de volumes BSL en FS3 op het verhoogde niveau 2019 te behouden met de toevoeging van de jaarlijkse ABEX-index. De verhoogde leningsmachtigingen hebben een gecumuleerd effect op de te betalen rentesubsidies die tegen het begrotingsjaar 2027 toenemen met 53,9 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2023. Daartegenover staan uiteraard ook stijgende rente-ontvangsten.

Ten gevolge van de uitbreiding van de Vlaamse consolidatieperimeter en de gunstigere rentetarieven waaraan de Vlaams Overheid kan lenen, worden de VMSW en het VWF rechtstreeks gefinancierd vanuit de Vlaamse kas. Tegen het begrotingsjaar 2027 verlagen hun rente-uitgaven op commerciële schuld hierdoor cumulatief met -39,9 miljoen euro (VMSW) en -27,6 miljoen euro (VWF) ten opzichte van het begrotingsjaar 2023.

Van de netto-rentewinst (waarbij ook rekening gehouden wordt met de toegenomen rentekost van de Vlaamse overheid ten gevolge van de directe financiering) wordt elk begrotingsjaar cumulatief 4 miljoen euro ingeschreven op een provisie binnen het Agentschap Wonen-Vlaanderen. Ten opzichte van het begrotingsjaar 2023 zal er hierdoor 16 miljoen euro bijkomend beschikbaar zijn in het begrotingsjaar 2027.

3.2.2.10. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

In uitvoering van het decretaal voorziene groeipad van 3,5 procent voor het Gemeentefonds en het voormalig Stedenfonds, nemen de kredieten van de hoofdtoelage cumulatief toe met 452,7 miljoen euro tegen 2027 t.o.v. het begrotingsjaar 2023. De aanvullende toelage voor centrumsteden stijgt in diezelfde periode met 26,5 miljoen euro. De kredieten voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie nemen tegen 2027 cumulatief toe ten belope van 2,7 miljoen euro, eveneens naar aanleiding van het decretaal voorziene groeipad van 3,5 procent.

Met betrekking tot het beleid inzake de lokale en de provinciale besturen dalen vanaf 2024 de beleids- en vereffeningskredieten met 3,75 miljoen euro door de terugdraai van kredieten die in 2022 en 2023 voorzien werden in het kader van de collectieve renovatiedoelstelling voor woningen via LEKP 2.0.

Ook de compensatie aan de lokale besturen voor de verminderde Fluvius-dividenden neemt af over de periode 2024-2027 en daalt tegen 2027 met 38,1 miljoen euro.

Bij constant beleid worden opnieuw kredieten opgebouwd met het oog op de lokale verkiezingen van 2024. De beleidskredieten nemen in 2024 toe met 4 miljoen euro in vergelijking met 2023 en de vereffeningskredieten met 3,8 miljoen euro. In 2025-2027 vallen deze beleidskredieten weg. Ook de vereffeningskredieten dalen in 2025 ten opzichte van 2023 met 1,4 miljoen (tot 0,5 miljoen euro) om in 2026 en 2027 ook volledig weg te vallen. Daarnaast draagt Vlaanderen bij aan de organisatie van de verkiezingen voor het

Vlaams, Federaal en Europees Parlement in 2024, waardoor in 2024 een eenmalige opstap van 2,2 miljoen euro wordt gemaakt.

Voor de recurrente financiering van digitale transformatie nemen de vereffeningskredieten bij ongewijzigd beleid toe vanaf 2024 met 2,5 miljoen euro in het kader van het lokale e-inclusiebeleid en met 2.8 miljoen euro in het kader van "Gemeente zonder gemeentehuis". Met betrekking tot de recurrente financiering van het Vlaams Mensenrechteninstituut(VMRI) wordt bijkomend 0,7 miljoen euro vereffeningskredieten voorzien vanaf 2024.

Bij DAB Audit Vlaanderen valt de intering van 150 k euro weg vanaf 2024 waardoor de beleids- en vereffeningskredieten evenredig dalen.

In het kader van de contractualisering is er ten gevolge van de afspraken gemaakt bij de BO 2021 in 2024 nog een opstap voorzien van 13,5 miljoen euro.

Het Belpairegebouw, gekend onder de werknaam "Kantoor 2023", is het nieuwe kantoorgebouw in de Noordwijk te Brussel ter vervanging van de gebouwen Arenberg, Ellips en Ferraris. De beleids- en vereffeningskredieten die betrekking hebben op het Belpairegebouw kennen bij ongewijzigd beleid en exclusief indexatie enkele wijzigingen t.o.v. de BO 2023.

In 2024 zullen de beleids- en vereffeningskredieten eenmalig toenemen met een geraamd bedrag van 3,5 miljoen euro voor de kosten m.b.t. de wederinstaatstelling. Die uitgaven worden het jaar erop teruggedraaid aangezien het een eenmalige uitgave betreft. Daarnaast tekent er zich een daling van 19,1 miljoen euro af van de beleidskredieten voor eenmalige uitgaven aan bouwprojecten nadat het nieuwe Belpairegebouw klaar is. De vereffeningskredieten dalen met 4,4 miljoen in 2027 tegenover de BO 2023.

Aangaande de recurrente kosten voor de huidige gebouwen, zullen zowel de beleids- als de vereffeningkredieten dalen tegen 2027 met cumulatief 25,9 miljoen euro. De beleids- en vereffeningskredieten voor de recurrente kosten van het nieuwe gebouw stijgen met 21,8 miljoen euro tegen 2027. Dat brengt de geraamde recurrente besparing in 2027 op 4,1 miljoen euro.

De renovatie van de Martelaarssite leidt tot een cumulatieve afname van de beleidskredieten op het basiskrediet en op de niet-klimaatbeleidskredieten van het fonds Onroerende Goederen ten belope van 9,2 miljoen euro ten opzichte van 2023. De vereffeningskredieten nemen cumulatief met 10,7 miljoen euro af in 2027.

De beleids- en vereffeningskredieten in kader van het klimaatactieplan gebouwportfolio (incl. renovatie Martelarensite) nemen af met respectievelijk 9,1 miljoen euro en 6,9 miljoen euro in 2027. De klimaatmiddelen bestemd voor het actieplan mobiliteit, o.a. voor laadinfrastructuur en alternatieve vervoersmiddelen, nemen cumulatief af met 1,1 miljoen euro vastleggingskrediet en 1,2 miljoen euro vereffeningskrediet in 2027.

De beleids- en vereffeningskredieten voor toekomstgerichte investeringen in kantoorgebouwen, in het kader van hybride werken en waarvan de middelen afkomstig zijn uit het energiefonds, nemen in 2027 cumulatief af met 8,7 miljoen euro ten opzichte van de BO 2023.

De vereffeningskredieten in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal II, die voortvloeien uit de opstappen in 2021 en 2022, dalen tegen 2027 met 8,3 miljoen euro in vergelijking met de BO 2023.

Betreffende Buitenlandse Zaken wordt er, voor het EU-voorzitterschap dat in 2024 plaatsvindt, in afwijking van de vorige meerjarenraming, 17,4 miljoen euro vastleggingskrediet en 13,4 miljoen euro vereffeningskrediet voorzien bij de BO 2023. In 2024 wordt er nog 7,1 miljoen euro vastleggingskrediet en 11 miljoen euro vereffeningskrediet voorzien. Ingevolge deze beweging daalt het vastleggingskrediet in 2024 met 10,3 miljoen en loopt dit op tot een cumulatieve daling van de vastleggingskredieten in 2025 van 17,4 miljoen euro ten opzicht van de BO 2023. De vereffeningskredieten dalen in 2024 met 2,4 miljoen euro, dit loopt op tot een cumulatieve daling van 13,4 miljoen euro in 2025. Deze evoluties voor de jaren 2024-2027 zijn ook opgenomen in hoofdstuk 5.

In 2024 worden de eenmalige BAR-middelen die in begrotingsjaar 2023 zijn ingezet voor relanceproject VV108 teruggedraaid. Het betreft een daling ten bedragen van het totaalbedrag van 14 miljoen euro vastleggings- en vereffeningskredieten dat voor subsidies aan bedrijven en de inzet van consultants om Vlaanderen in het buitenland te promoten bestemd is.

De organisatie van Flanders Technology & Innovation, waarvoor bij de BO 2023 12 miljoen euro is voorzien, zal om de twee jaar plaatsvinden. De beleids-en vereffeningskredieten zullen hierdoor in zowel begrotingsjaar 2024 als in 2026 12 miljoen euro lager liggen ten opzichte van de BO 2023. In de jaren 2025 en 2027 bedragen de beleids- en vereffeningskredieten opnieuw 12 miljoen euro.

De vereffeningskredieten van Toerisme Vlaanderen nemen tegen begrotingsjaar 2027 af met 11,6 miljoen euro t.o.v. het begrotingsjaar 2023.

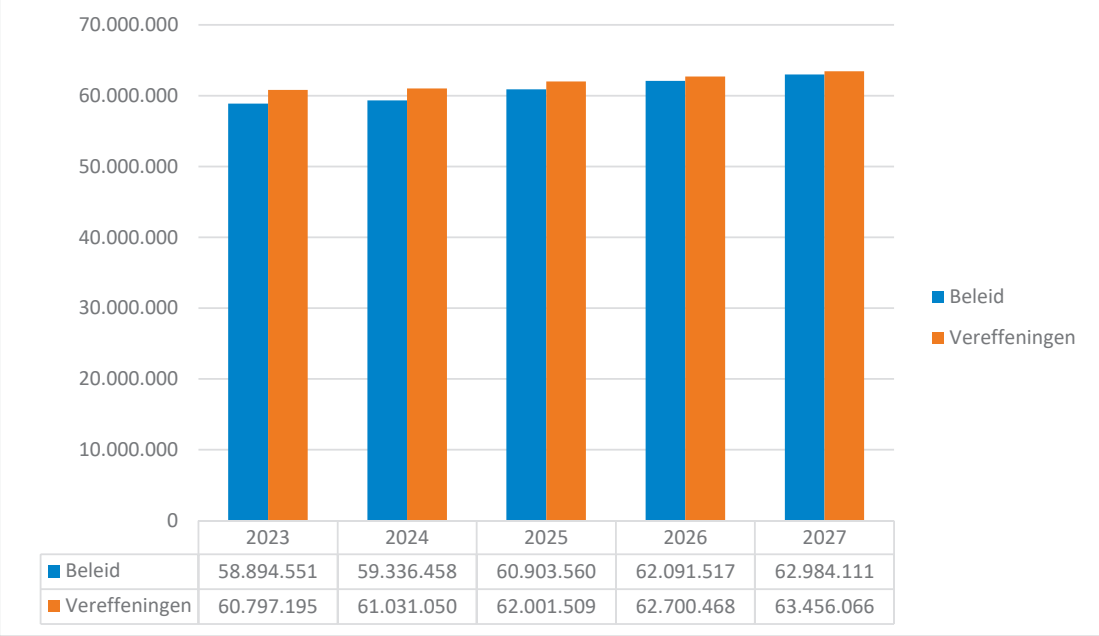
Bij Justitie en Handhavong nemen de uitgaven in het kader van het elektronisch toezicht in begrotingsjaar 2027 toe met 0,9 miljoen euro ten opzichte van begrotingsjaar 2023. Hierbij wordt rekening gehouden met een jaarlijks stijgingspercentage van 5% in enkelbanden.

3.2.2.11. Hogere Entiteiten

Bij de Hogere Entiteiten worden er in meerjarig perspectief naast de gebruikelijke indexaties geen significante afwijkingen van het budget bij de BO 2023 verwacht.

3.2.3. De globale evolutie van de beleids- en vereffeningskredieten bij constant beleid

Figuur 3-1: Beleids- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

	2023	2024	2025	2026	2027
Beleid	58.894.551	59.336.458	60.903.560	62.091.517	62.984.111
Vereffeningen	60.797.195	61.031.050	62.001.509	62.700.468	63.456.066

3.2.4. De geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein

In tabel 3-3, resp. 3-4 worden de beleids- en vereffeningskredieten per beleidsdomein bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden weergegeven. Begrotingsjaar 2023 wordt op drie verschillende manieren weergegeven, met het oog op een transparante evolutie in meerjarig perspectief:

- De kolom 'BO 2023' betreffen de kredieten zoals voorzien bij de BO 2023 en te raadplegen in de Algemene Toelichting bij de BO 2023.
- De kolom 'BO 2023 constant beleid' betreffen de kredieten bij de BO 2023 exclusief de impact van de begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen bij de BO 2023. Het gaat dus zowel om de opstappen zoals voorzien bij het regeerakkoord en de begrotingsmaatregelen uitgezet bij de BO 2022, als de impact van de nieuwe beslissingen genomen bij de begrotingsonderhandelingen BO 2023. In hoofdstuk 5 en 6 worden deze toegevoegd.
- In de kolom '2023 na verdeling index' wordt ten slotte nog rekening gehouden met de verdeling van de indexkredieten (zie paragraaf 3.2.1.).

Tabel 3-3: Beleidskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)

Beleidsdomein	**BA 2022**	**BO 2023**	**BO 2023 constant beleid**	**2023 na verdeling index**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Hogere Entiteiten	138.307	157.105	157.105	158.767	159.810	160.556	161.213	161.730
Financiën en Begroting	5.269.920	4.002.500	4.046.326	2.887.234	3.011.047	3.356.542	3.574.641	3.809.805
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.704.145	3.194.056	2.868.264[8]	2.870.021	1.972.898	2.046.422	2.123.043	2.024.448
Onderwijs en Vorming	15.935.043	17.387.739	17.266.461	17.784.079	18.399.207	18.795.749	19.141.948	19.399.642
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	13.705.458	16.107.951	15.634.243	16.019.975	16.450.236	16.811.366	17.161.350	17.452.626
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.361.072	1.546.319	1.512.146	1.536.966	1.607.909	1.628.762	1.585.380	1.546.907
Werk en Sociale Economie	3.583.572	3.956.592	4.071.865	4.229.749	4.428.106	4.516.643	4.579.718	4.757.016
Landbouw en Visserij	217.535	228.427	226.267	228.905	270.669	273.702	276.512	279.126
Mobiliteit en Openbare Werken	4.250.771	4.590.200	4.290.336	4.327.160	4.307.337	4.303.471	4.360.423	4.419.624
Omgeving	3.485.124	3.704.166	3.308.015	3.319.646	3.182.160	3.332.081	3.287.673	3.157.054

[8] Inclusief 1 miljard euro geprovisioneerde kredieten voor leningen in het kader van de Oekraïnecrisis, die via ESR-correctie worden gecorrigeerd bij de berekening van het vorderingensaldo. Deze vallen weg vanaf 2024.

Beleidsdomein	BA 2022	BO 2023	BO 2023 constant beleid	2023 na verdeling index	2024	2025	2026	2027
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.156.579	5.773.539	5.513.523	5.532.049	5.547.078	5.678.266	5.839.616	5.976.133
Totaal	**54.807.526**	**60.648.594**	**58.894.551**	**58.894.551**	**59.336.458**	**60.903.560**	**62.091.517**	**62.984.111**

Tabel 3-4: Vereffeningskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2022	BO 2023	BO 2023 constant beleid	2023 na verdeling index	2024	2025	2026	2027
Hogere Entiteiten	138.307	157.105	157.105	158.767	159.810	160.556	161.213	161.730
Financiën en Begroting	6.838.183	5.335.928	5.379.754	4.220.662	3.898.784	3.744.892	3.711.194	3.790.496
Economie, Wetenschappen en Innovatie	1.792.028	3.145.766	2.824.474[9]	2.826.231	1.869.864	1.876.870	1.910.840	1.943.801
Onderwijs en Vorming	15.994.720	17.582.666	17.524.388	18.042.006	18.636.550	19.043.282	19.373.554	19.610.704
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	13.673.246	15.925.365	15.470.280	15.856.012	16.302.638	16.659.331	16.990.129	17.275.422
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.378.785	1.542.803	1.509.130	1.533.950	1.600.948	1.616.978	1.563.586	1.519.888
Werk en Sociale Economie	3.594.026	3.952.208	4.067.481	4.225.365	4.423.722	4.512.058	4.581.496	4.739.176
Landbouw en Visserij	203.682	221.952	219.792	222.430	262.445	263.891	265.765	267.880
Mobiliteit en Openbare Werken	4.754.465	5.131.996	4.927.132	4.963.956	4.970.316	5.073.256	5.052.893	5.021.290
Omgeving	3.342.155	3.651.368	3.290.217	3.301.848	3.313.351	3.356.815	3.239.838	3.144.952
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.209.115	5.681.005	5.427.442	5.445.968	5.592.621	5.693.580	5.849.959	5.980.727
Totaal	**56.918.712**	**62.328.162**	**60.797.195**	**60.797.195**	**61.031.050**	**62.001.509**	**62.700.468**	**63.456.066**

[9] Inclusief 1 miljard euro geprovisioneerde kredieten voor leningen in het kader van de Oekraïnecrisis, die via ESR-correctie worden gecorrigeerd bij de berekening van het vorderingensaldo. Deze vallen weg vanaf 2024.

4. VORDERINGENSALDO BIJ CONSTANT BELEID

Voor de berekening van het vorderingensaldo in meerjarig perspectief wordt, zoals ook bij de jaarlijkse begrotingen het geval is, vertrokken van de geraamde begrotingskredieten zoals beschreven in voorgaande hoofdstukken. Het gaat om een evolutie van ontvangsten en uitgaven bij ongewijzigd beleid.

Vervolgens wordt rekening gehouden met de onderbenutting en worden een paar ESR-correcties toegepast om tot het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid te komen.

Voor begrotingsjaar 2023 wordt opnieuw de link gelegd met de Algemene Toelichting in de kolom 'BO 2023' om vervolgens ook voor dit begrotingsjaar de cijfers exclusief (opstappen van) begrotingsmaatregelen en beleidsimpulsen te tonen in de kolom 'BO 2023 constant beleid'.

Uit Tabel 4-1 blijkt dat de Vlaamse regering in 2024 bij constant beleid een nominaal tekort zal optekenen van 1,5 miljard euro, 1,3 miljard euro in 2025 en 0,5 miljard euro in 2026. In 2027 zou er een overschot worden bereikt van 0,2 miljard euro.

Voor de aftoetsing van de begrotingsdoelstelling worden de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding en het relanceplan Vlaamse Veerkracht gecorrigeerd: in 2024 wordt de impact daarvan geraamd op 0,9 miljard euro. De jaren nadien evolueert dat bedrag naar 0,4 miljard euro in 2027.

Tabel 4-1: Vorderingensaldo bij constant beleid 2022-2027 (in duizend euro)

	BA 2022	BO 2023	BO 2023 constant beleid	2024	2025	2026	2027
ESR ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	47.407.339	52.304.329	52.262.317	53.320.805	54.457.389	55.907.386	57.366.724
ESR ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	4.652.466	4.714.108	4.717.108	4.768.628	4.797.203	4.833.885	4.821.713
Geconsolideerde ESR ontvangsten (3=1+2)	52.059.805	57.018.437	56.979.425	58.089.434	59.254.592	60.741.271	62.188.436
Primaire ESR uitgaven Vlaamse Gemeenschap (4)	31.886.386	34.413.858	33.694.174	33.511.641	34.084.766	34.622.087	35.199.746
Primaire ESR uitgaven Vlaamse rechtspersonen (5)	24.546.729	27.238.303	26.427.020	26.675.585	26.927.169	26.943.812	26.975.257
Geconsolideerde primaire ESR uitgaven (6=5+4)	56.433.115	61.652.161	60.121.194	60.187.226	61.011.935	61.565.899	62.175.003
Geconsolideerd primair ESR-saldo (7=3-6)	-4.373.310	-4.633.724	-3.141.769	-2.097.792	-1.757.343	-824.628	13.433
Onderbenutting Hogescholen en Universiteiten	148.371	243.003	243.003	243.003	243.003	243.003	243.003
Onderbenutting overige	1.080.940	1.147.325	1.147.325	1.176.218	1.198.330	1.213.460	1.227.786
Onderbenutting (8)	1.229.311	1.390.328	1.390.328	1.419.221	1.441.333	1.456.463	1.470.789
Geconsolideerd primair ESR saldo na onderbenutting (9=7+8)	-3.143.999	-3.243.396	-1.751.441	-678.571	-316.010	631.835	1.484.223
Rente-uitgaven (10)	485.597	676.001	676.001	843.824	989.575	1.134.569	1.281.063
Geconsolideerd ESR saldo na onderbenutting (11=9-10)	-3.629.596	-3.919.397	-2.427.442	-1.522.395	-1.305.585	-502.734	203.160
Correctie FWO	1.555	422	422	0	0	0	0
Correctie provisie leningen ikv Oekraïnecrisis	0	1.000.000	1.000.000	0	0	0	0
Correctie Vlaams Parlement en parlementaire inst.	0	0	0	0	0	0	0
Correcties op basis van rapport Rekenhof	0	0	0	0	0	0	0
ESR correcties perimeter en aanrekeningstijdstip (12)	1.555	1.000.422	1.000.422	0	0	0	0
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	-2.707	-2.739	-2.739	0	0	0	0
Sluis Terneuzen	62.909	0	0	0	0	0	0
Aanzuivering tekort De Lijn	55.000	0	0	0	0	0	0
ESR correcties verstrengd Europees begrotingstoezicht (13)	115.202	-2.739	-2.739	0	0	0	0
Vorderingensaldo (14=11+12+13)	**-3.512.839**	**-2.921.714**	**-1.429.759**	**-1.522.395**	**-1.305.585**	**-502.734**	**203.160**
Bouwkost Oosterweel (incl. rente)	306.434	339.283	339.283	411.965	455.650	430.400	424.150
Ontvangsten relanceplan VV	-639.300	-501.369	-501.369	-363.723	-147.519	-46.867	0
Uitgaven relanceplan VV	1.600.000	1.140.915	1.140.915	823.635	345.944	150.057	0
Correcties voor aftoetsing begrotingdoelstelling (15)	1.267.134	978.829	978.829	871.877	654.075	533.590	424.150
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (16=14+15)	**-2.245.705**	**-1.942.885**	**-450.930**	**-650.518**	**-651.510**	**30.856**	**627.310**

5. BEGROTINGSMAATREGELEN EN NIEUW BELEID

5.1. Inleiding

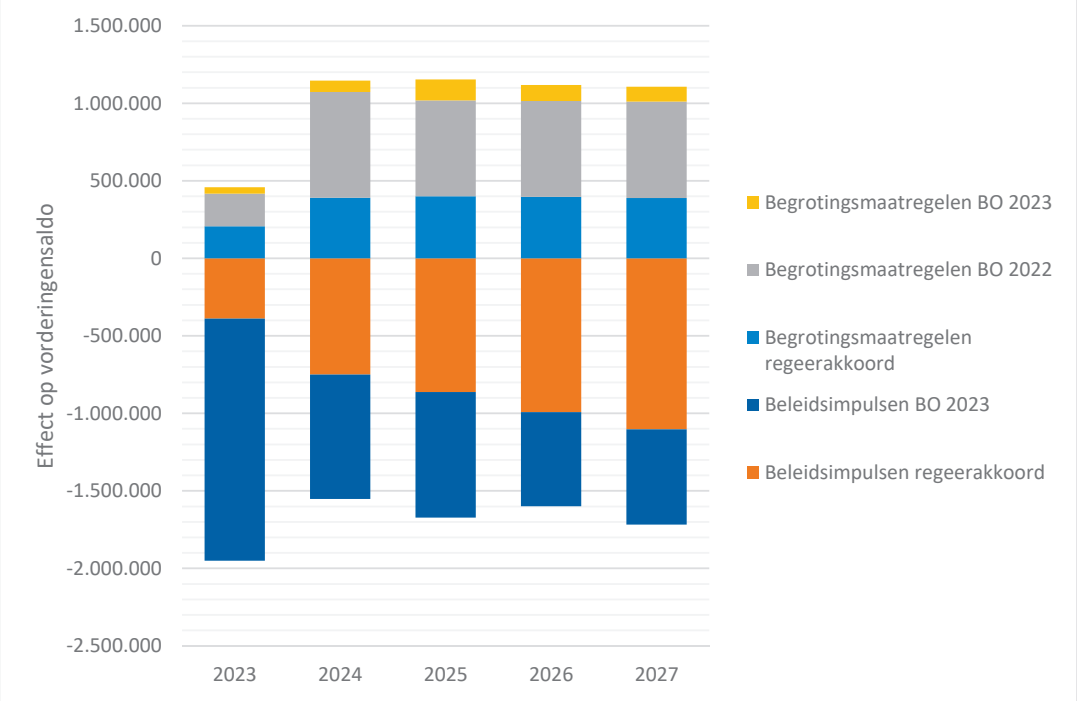
Door de evolutie van de middelen, de stijging van de uitgaven bij constant beleid en rekening houdend met de begrotingsdoelstellingen, zijn er begrotingsmaatregelen nodig om beleidskeuzes te maken, waarbij er ook ruimte wordt gemaakt voor nieuwe investeringen en beleidsimpulsen. Voorliggende meerjarenraming wordt budgettair beïnvloed door de keuzes die zijn gemaakt in het regeerakkoord en de keuzes die zijn gemaakt bij de BO 2022 en 2023.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van deze beslissingen en hun effect op het vorderingensaldo en de verschillende kredietsoorten. In tabel 5-1 en figuur 5-1 wordt gestart met een samenvatting van het effect op het vorderingensaldo, uitgesplitst naar beslissingen regeerakkoord, beslissingen BO 2022 en beslissingen BO 2023. Nadien volgen meer gedetaileerde overzichten.

Tabel 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro)

Effect op vorderingensaldo	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Begrotingsmaatregelen regeerakkoord	207.152	391.620	401.041	395.592	389.247
Beleidsimpulsen regeerakkoord	-389.541	-749.111	-863.171	-991.712	-1.103.591
Begrotingsmaatregelen BO 2022	210.348	681.842	617.468	619.563	621.595
Begrotingsmaatregelen BO 2023	40.938	71.816	135.107	102.482	95.797
Beleidsimpulsen BO 2023	-1.560.852	-802.289	-808.751	-607.951	-614.709
Totaal	**-1.491.955**	**-406.122**	**-518.306**	**-482.026**	**-611.661**

Figuur 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro)

5.2. Uitvoering regeerakkoord

5.2.1. Begrotingsmaatregelen regeerakkoord

De begrotingsmaatregelen hebben een positieve impact op het vorderingensaldo en leiden tot een verbetering van het ESR-vorderingensaldo. Dat kan door hogere ontvangsten of door de lagere uitgaven.

Tabel 5-2: Overzicht begrotingsmaatregelen regeerakkoord (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
Fiscaliteit – hervormingen	Woonfiscaliteit - uitdoven woonbonus Fiscale aftrek voor PWA- en dienstencheques van 30% naar 20%	VAK en VEK	92.309	184.836	184.836	184.836	184.836
	Afbouw gewestelijk belastingkrediet rechtspersonen	Ontvangst	1.008	2.017	2.017	2.017	2.017
Efficiëntie en kerntaken	Personeel Vlaamse overheid Besparing werking apparaat Vlaamse overheid VRT - specifiek traject	VAK en VEK	20.284	41.088	41.088	41.088	41.088
Milderen groeipaden	Groeipaden onderwijs (secundair onderwijs, DKO en VWO) Universiteiten – overslaan 2 kliks (vanuit OV) Universiteiten – overslaan opstappen integratie (vanuit EWI) Groeipaden Welzijn (indexatie kinderbijslag, groei gezinszorg en mobiliteitshulpmiddelen)	VAK en VEK	84.807	147.515	156.936	151.487	145.142
Punctuele maatregelen	Pedagogische begeleidingsdiensten en CLB's Afbouw financiering VILT Wonen – aftopping op reële rentewinsten	VAK en VEK	6.940	12.440	12.440	12.440	12.440
	Verhogen KM-heffing zware vracht (boven 32 ton)	Ontvangst	1.804	3.724	3.724	3.724	3.724
Totaal	**Effect op vorderingensaldo**		**207.152**	**391.620**	**401.041**	**395.592**	**389.247**
	Ontvangsten		2.812	5.741	5.741	5.741	5.741
	Vastleggingskredieten		-204.340	-385.879	-395.300	-389.851	-383.506
	Vereffeningskredieten		-204.340	-385.879	-395.300	-389.851	-383.506

5.2.2. Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord

De nieuwe beleidsimpulsen hebben een negatieve impact op het vorderingensaldo en leiden tot een verslechtering van het ESR-vorderingensaldo. Het effect op het vorderingensaldo is integraal opgenomen in tabel 5-3. In tabel 5-4 kan een meer gedetailleerd overzicht worden gevonden van de vastleggingskredieten die worden voorzien voor de extra investeringen. Het effect van deze extra investeringen is op geaggregeerd niveau ook opgenomen in tabel 5-3.

Tabel 5-3: Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	**Kredietsoort**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Fiscale hervormingen	Vlaamse Jobbonus	VAK en VEK	-7.000	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Verhoging investeringen	1,65 miljard euro extra investeringen	VAK	-138.000	-312.000	-300.000	-300.000	-300.000
		VEK	-16.500	-62.900	-140.000	-221.800	-284.000
	Lokale besturen, o.a. overname 50% respo-bijdrage en ondersteuning lokale besturen i.f.v. open ruimte	VAK en VEK	-51.930	-137.066	-185.088	-231.829	-281.508
Warm Vlaanderen	Welzijn, o.a. • Personen met een handicap • Ouderenzorg (zorgzwaarte en betaalbaarheid) • Integrale jeugdhulp (m.i.v. jeugddelinquentie) • Kinderopvang • Geestelijke gezondheidszorg	VAK	-150.970	-252.261	-252.261	-252.261	-252.261
		VEK	-150.970	-252.261	-252.261	-252.261	-252.261
	Armoedebestrijding en Wonen	VAK en VEK	-8.377	-9.166	-9.166	-9.166	-9.166
	Justitie: hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden + toename aantal justitie-assistenten	VAK en VEK	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Excelleren	Economie & Innovatie: groeipad O&O	VAK en VEK	-60.000	-120.000	-120.000	-120.000	-120.000
	Onderwijs, o.a. • Versterking basisonderwijs • Lerarenpact • Financiering studierichtingen hogescholen (OBE's) • Taalintegratietrajecten	VAK en VEK	-52.076	-99.156	-99.156	-99.156	-99.156

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
	• Internaten						
Mobiliteit	MOW, o.a. vervoer op maat en exploitatie De Lijn	VAK en VEK	-8.000	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
Omgeving	Omgeving, o.a. 20.000 ha bijkomende natuur onder effectief natuurbeheer, 10.000 ha bijkomend bos en signaalgebieden	VAK en VEK	-5.250	-10.500	-10.500	-10.500	-10.500
Andere	Buitenland	VAK	-16.891	-6.609	500	500	500
		VEK	-12.938	-10.562	500	500	500
	Kanselarij & Bestuur + Binnenland en Bestuurszaken	VAK en VEK	-5.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
	Projecten Samenleven	VAK en VEK	-2.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
	Cultuur, o.a. versterking VAF en VFL	VAK en VEK	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
Totaal	**Effect op vorderingensaldo**		**-389.541**	**-749.111**	**-863.171**	**-991.712**	**-1.103.591**
	Extra vastleggingskredieten		514.994	994.258	1.023.171	1.069.912	1.119.591
	Extra vereffeningskredieten		389.541	749.111	863.171	991.712	1.103.591

Tabel 5-4: Extra investeringen – vastleggingskredieten (in duizend euro)

(in duizend euro VAK)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
MOW	50.000	110.000	110.000	110.000	110.000
Scholenbouw (incl. huursubsidies)	70.000	130.000	130.000	130.000	130.000
Infrastructuur voor O&O (o.a. SOC's, speerpuntclusters en hoger onderwijs)	5.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Culturele topinfrastructuur	-7.000	27.000	15.000	15.000	15.000
Ziekenhuizen	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Sport (bovenlokaal en topsport)	5.000	10.000	10.000	10.000	10.000
IT-investeringen VRD II	5.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal extra investeringen (in vastleggingskrediet)	**138.000**	**312.000**	**300.000**	**300.000**	**300.000**

5.3. Extra maatregelen BO 2022

Bij de begrotingsonderhandelingen BO 2022 is beslist om het begrotingstekort terug te dringen. De genomen maatregelen spelen niet enkel op 2022, maar komen op kruissnelheid tegen het einde van de legislatuur. Het overzicht wordt weergegeven in tabel 5-5.

5.3.1. Begrotingsmaatregelen BO 2022

Tabel 5-5: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2022 (in duizend euro)

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
Wonen en Financiën en Begroting: • Efficiëntiewinsten VMSW/Wonen Vlaanderen • Opstap noodwoningen	VAK en VEK	4.000	9.000	9.000	9.000	9.000
• Optrekken verkeersbelasting oldtimers	Ontvangst	8.700	8.700	8.700	8.700	8.700
Hervormingen arbeidsmarkt: • Doelgroepkortingen	VAK en VEK	70.000	140.000	140.000	140.000	140.000
Hervormingen vastgoedmarkt: • Afschaffing meeneembaarheid • Afschaffing OV-voordeel nieuwbouw	Ontvangst	500	141.000	141.000	141.000	141.000
• Afschaffing OV-voordeel nieuwbouw	VAK en VEK	4.500	9.000	9.000	9.000	9.000
Onderwijs	VAK en VEK	70.045	70.045	70.045	70.045	70.045
Welzijn: • Actualisering index basisbedragen groeipakket • Index instandhoudingsforfait • Actualisering groeipaden Welzijn	VAK en VEK	40.603	80.847	100.473	102.568	104.600
Mobiliteit en Openbare Werken: • Compensatie km-heffing transportsector	VAK en VEK	12.000	24.000	24.000	24.000	24.000
• Vastgoedtransacties	Ontvangst	0	34.000	0	0	0
Agentschap Integratie en Inburgering	VAK en VEK	0	3.500	3.500	3.500	3.500

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
Lokale besturen: stadsvernieuwingsprojecten	VAK en VEK	0	3.000	3.000	3.000	3.000
Vastgoedtransacties algemeen	Ontvangst	0	50.000	0	0	0
On hold zetten opstappen regeerakkoord:	VAK en VEK	0	108.750	108.750	108.750	108.750
Totaal:						
Effect op vorderingensaldo		**210.348**	**681.842**	**617.468**	**619.563**	**621.595**
Ontvangsten		9.200	233.700	149.700	149.700	149.700
Vastleggingskredieten		-201.148	-448.142	-467.768	-469.863	-471.895
Vereffeningskredieten		-201.148	-448.142	-467.768	-469.863	-471.895

5.4. Extra maatregelen BO 2023

Bij de opmaak van de begroting 2023 was er de noodzaak om budgetair bij te sturen omwille van de energiecrisis. Er is herbevestigd om op middellange termijn te streven naar een duurzaam Vlaams budgettair beleid, maar onderweg waar nodig inspanningen te leveren om de Vlaamse burgers en gezonde ondernemingen door deze crisis te leiden. Het overzicht van deze inspanningen is te vinden in tabel 5-7 in het volgende subhoofdstuk.

Anderzijds is er ook beslist om beperkte begrotingsmaatregelen te nemen om extra middelen vrij te maken ter gedeeltelijke financiering van de extra inspanningen. Het overzicht hiervan is te vinden in tabel 5-6.

5.4.1. Begrotingsmaatregelen BO 2023

Tabel 5-6: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2023 (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingsmaatregelen	Doelgroepenbeleid	VAK en VEK	40.938	71.816	135.107	102.482	95.797
Totaal	**Effect op vorderingensaldo**		**40.938**	**71.816**	**135.107**	**102.482**	**95.797**
	Vastleggingskredieten		-40.938	-71.816	-135.107	-102.482	-95.797
	Vereffeningskredieten		-40.938	-71.816	-135.107	-102.482	-95.797

5.4.2. Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023

Tabel 5-7: Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023 (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
Crisisondersteuning voor gezinnen	Groeipakket: bonus van 100 euro voor kinderen met sociale toeslag Vlaamse openbaredienstverplichtingen Versterking minimale levering aardgas en uitbreiding naar klanten die elektrisch verwarmen Andere (energiescan, begeleiding gezinnen, versterking Energiehuizen, OCMW's en CAW's, …)	VAK en VEK	-258.820	-22.000	-1.500	-1.500	-1.500
	Andere (betalingsuitstel sociale leningen)	Ontvangst	-3.000	0	0	0	0
Crisisondersteuning voor bedrijven	Toepassing tijdelijk staatssteunkader EU	VAK en VEK	-250.000	0	0	0	0
Crisisondersteuning voor gesubsidieerde entiteiten	Lokale besturen Andere entiteiten (onderwijs, welzijn, cultuur, VRT, …) De Lijn: compensatie exploitatieverlies	VAK en VEK	-301.000	-125.000	-143.900	9.200	9.200
Minder energie verbruiken	Minder energie verbruiken (isolatie, renovatie en energiebesparing)	VAK en VEK	-9.200	-5.000	0	0	0
Meer hernieuwbare energie produceren	Investeringen Vlaamse overheidsgebouwen Begeleiding gezinnen	VAK en VEK	-50.400	0	0	0	0
	Extra ontvangsten klimaatmiddelen	Ontvangst	60.000	0	0	0	0
	Aanwending extra klimaatmiddelen	VAK en VEK	-60.000	0	0	0	0
Versterking sociaal beleid	Jobbonus Groeipakket: optrekken index, uitbreiding en optrekken sociale toeslagen Kinderopvang Onderwijs Leerlingenvervoer Vrijgeven opstappen regeerakkoord	VAK en VEK	-384.832	-469.039	-493.101	-499.901	-506.659

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2023	2024	2025	2026	2027
	Andere (kinderarmoede, projecten samenleven en sectoraal akkoord Vlaamse ambtenaren)						
	Schrapping Vlaamse energieheffing	Ontvangst	-30.000	-10.000	-20.000	-20.000	-20.000
Versterking ruimtelijk beleid (investeringen)	Investeringen Omgeving (o.a. blue deal) Investeringen MOW	VAK	-347.200	-130.750	-38.750	-35.750	-35.750
	Andere (jeugdinfrastructuur en justitiehuizen) Vrijgeven opstappen regeerakkoord	VEK	-259.200	-168.750	-88.750	-35.750	-35.750
Andere	Vrijgeven opstappen regeerakkoord Strategisch beschermingsmateriaal Andere (bijdrage Wereldtentoonstelling Osaka en Vlaams Brusselfonds)	VAK en VEK	-14.400	-2.500	-61.500	-60.000	-60.000
Totaal	**Effect op vorderingensaldo**		**-1.560.852**	**-802.289**	**-808.751**	**-607.951**	**-614.709**
	Ontvangsten		27.000	-10.000	-20.000	-20.000	-20.000
	Vastleggingskredieten		1.675.852	754.289	738.751	587.951	594.709
	Vereffeningskredieten		1.587.852	792.289	788.751	587.951	594.709

6. VORDERINGENSALDO NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID

Tabel 6-1 toont de evolutie van het vorderingensaldo na maatregelen en nieuw beleid. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de maatregelen en het nieuw beleid dat voortvloeit uit het regeerakkoord en de extra begrotingsmaatregelen en beleidsimpulsen die beslist werden tijdens het begrotingsconclaaf van de BO 2022 en de BO 2023.

Er wordt vertrokken van het vorderingensaldo bij constant beleid, zowel voor 2023 (in de kolom '2023') als de jaren nadien. Om opnieuw de link te leggen met de Algemene Toelichting bij de BO 2023 worden voor begrotingsjaar 2023 ook de cijfers zonder uitzuivering van de begrotingsmaatregelen en de beleidsimpulsen onmiddellijk getoond in de kolom 'BO 2023'. Vervolgens worden de correcties voor aftoetsing van de begrotingsdoelstelling toegepast: hoofdwerken Oosterweelverbinding en relanceplan Vlaamse Veerkracht. Zo kom je tot de saldi na correcties voor aftoetsing van de begrotingsdoelstelling.

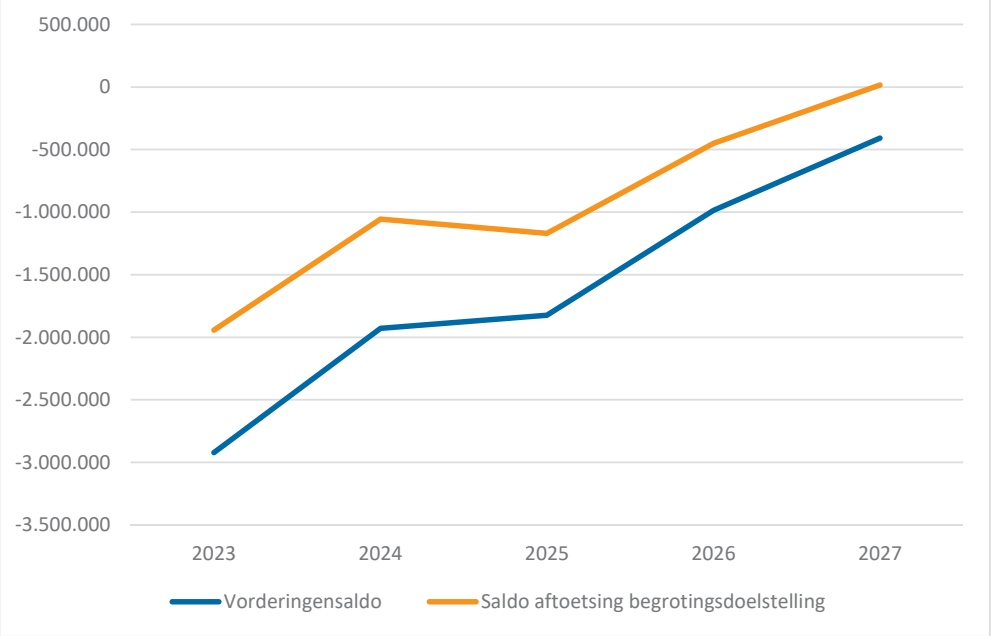
In een regeerakkoord worden er beleidskeuzes gemaakt. De budgettaire impact van die keuzes worden geraamd en inzichtelijk gemaakt in tabel 6-1. Naar aanleiding van een begrotingsopmaak kan er worden bijgestuurd. Zowel bij de BO 2022 als de BO 2023 werden beslissingen genomen met belangrijke budgettaire impact, zowel om een traject uit te zetten richting duurzame overheidsfinanciën als om de nodige ondersteuning te bieden in de huidige energiecrisis.

De evolutie wordt ook weergegeven in figuur 6-1.

Tabel 6-1: Vorderingensaldo na maatregelen en nieuw beleid (in duizend euro)

	BA 2022	BO 2023	2023	2024	2025	2026	2027
Vorderingensaldo bij constant beleid	**-3.512.839**	**-2.921.714**	**-1.429.759**	**-1.522.395**	**-1.305.585**	**-502.734**	**203.160**
Correcties voor aftoetsing begrotingsdoelstelling	1.267.134	978.829	978.829	871.877	654.075	533.590	424.150
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling bij constant beleid	**-2.245.705**	**-1.942.885**	**-450.930**	**-650.518**	**-651.510**	**30.856**	**627.310**
Begrotingsmaatregelen regeerakkoord			207.152	391.620	401.041	395.592	389.247
Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord			-389.541	-749.111	-863.171	-991.712	-1.103.591
Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2022			210.348	681.842	617.468	619.563	621.595
Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2023			40.938	71.816	135.107	102.482	95.797
Nieuwe beleidsimpulsen beslist bij BO 2023			-1.560.852	-802.289	-808.751	-607.951	-614.709
Vorderingensaldo			**-2.921.714**	**-1.928.517**	**-1.823.890**	**-984.760**	**-408.501**
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling			**-1.942.885**	**-1.056.640**	**-1.169.815**	**-451.170**	**15.649**

Figuur 6-1: Vorderingensaldo en saldo aftoetsing begrotingsdoelstelling (in duizend euro)

7. GECONSOLIDEERDE SCHULD NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID

Verwacht wordt dat de geconsolideerde schuld (incl. de schuld van de ziekenhuisinfrastructuur) in de periode 2023-2027 zal toenemen van 36,6 miljard euro eind 2022 tot 52 miljard euro eind 2027.

Tabel 7-1: Evolutie van de geconsolideerde schuld (in miljoen euro)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Directe schuld	17.815,70	21.924,63	28.404,76	32.586,72	36.362,18	39.383,79	41.984,96
VIPA	1.270,41	1.159,68	1.044,25	924,03	798,57	667,76	532,76
VMSW	5.302,15	5.037,19	4.768,71	4.495,98	4.216,61	3.938,68	3.660,44
VWF	2.074,60	1.904,06	1.731,42	1.557,59	1.381,56	1.203,87	1.023,81
Ziekenhuisinfrastructuur	3.341,39	3.105,47	2.874,86	2.649,86	2.429,86	2.214,86	2.004,86
Autonomiefactor	813,70	752,84	684,63	629,63	574,63	519,63	464,63
Andere	2.828,22	2.713,97	2.736,83	2.636,83	2.536,83	2.436,83	2.336,83
Totaal geraamde geconsolideerde schuld	**33.446,17**	**36.597,84**	**42.245,46**	**45.480,65**	**48.300,24**	**50.365,42**	**52.008,29**
Geraamde geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisinfrastructuur)	30.104,78	33.492,37	39.370,61	42.830,79	45.870,38	48.150,56	50.003,43
ESR-ontvangsten	47.988,55	52.059,81	57.018,44	58.315,87	59.387,03	60.873,71	62.320,88
Schuldratio (excl. ziekenhuizen) t.o.v. ESR-ontvangsten	**62,73%**	**64,33%**	**69,05%**	**73,45%**	**77,24%**	**79,10%**	**80,24%**

8. UITGAVENNORM

Wat?
Methodologisch uitgewerkt budgettair kompas om de evolutie van onze overheidsfinanciën te sturen en op koers te houden of te brengen.

Hoe?
Bakent het maximale groeipad van de overheidsuitgaven af, rekening houdend met de vooropgestelde begrotingsdoelstellingen.

Waarom?
De houdbaarheid van de overheidsfinanciën in alle omstandigheden garanderen, zorgen voor stabiliteit in het beleid en ad-hoc bijsturingen afremmen.

Voor meer achtergrondinformatie bij de Vlaamse uitgavennorm wordt verwezen naar de commissiebesprekingen in het Vlaams Parlement op 27 oktober 2020, januari 2021 en 15 maart 2022.

Tabel 8-1: Parameters en determinanten uitgavennorm[10]

Verwachte reële BBP groeivoet	[t-5, t+4]	1,30%
Verwachte CPI	[t, t+4]	2,64%
Verwacht gezondheidsindex	[t, t+4]	2,74%

Bron: FPB EB september 2022 + EV juni 2022

Ontvangstenevolutie

Het uitgangspunt voor de raming van de trendmatige ontvangsten zijn de ESR-aanrekenbare ontvangsten.

Als vertrekbasis hanteren we de verwachte ontvangsten 2022 uit de begrotingsaanpassing 2022 (BA 2022). Voor de dotaties uit de BFW wijzen we de afrekening toe aan het jaar waarop ze betrekking heeft. Met betrekking tot de opcentiemen 2022 weerhouden we de verwachte ontvangst voor het aanslagjaar 2022 (aan inningspercentage 99,66%). Voor de gewestbelastingen 2022 wordt de prognose per 28 september 2022 weerhouden. Eenmalige ontvangsten worden tot slot buiten beschouwing gelaten.

We berekenen vervolgens wat de verwachte groei van de ESR-aanrekenbare ontvangsten in 2023 is, gebruik makend van de verwachte (gemiddelde) reële BBP-groeivoet (voorlopig 1,30%), de verwachte CPI (2,64%), de verwachte gezondheidsindex (2,74%) en andere assumpties zoals de verwachte verdeelsleutels inzake de dotaties Bijzondere Financieringswet (BFW)). **De nominale groeivoet van de structurele ontvangsten bedraagt 3,99%**.

Uitgavenevolutie

In de eerste stap wordt de nominale groeivoet van de structurele ontvangsten berekend. De maximale nominale groeivoet bedraagt, zoals hierboven afgeleid, 3,99% voor de totaliteit van de uitgaven die onder de norm vallen. We willen evenwel de reële beleidsruimte kennen en dus de toegelaten reële groei van de uitgaven. We moeten hiervoor het effect van de inflatie op de uitgaven neutraliseren. Of met andere woorden:

[10] Zie Vlaamse uitgavennorm - Fin (vlaanderen.be) voor de berekeningswijze van de parameters en determinanten van de uitgavennorm.

hoeveel van de nominale groeivoet van de ontvangsten hebben we jaarlijks nodig om de koppeling aan de gezondheidsindex van een rist uitgaven te betalen?

In de tweede stap wordt de nominale groeivoet daarom omgezet in een reële groeivoet voor de overheidsuitgaven in de referentieperiode door toepassing van de zogenaamde Vlaamse deflator[11,12]. Die deflator corrigeert de gemiddelde ontvangstengroei voor het gemiddeld effect van de verwachte indexeringen van de (te indexeren) uitgaven.

Indien de huidige maatregel van de nominale nulgroei van werkingskredieten wordt gecontinueerd, bedraagt de Vlaamse deflator 1,94% bij een verwachte gemiddelde stijging van de Gezondheidsindex (GZI) van 2,74%. Als de werkingskredieten opnieuw worden geïndexeerd, bedraagt de deflator 2,16% (die deflator geldt in principe vanaf 2025).

De uitgavennorm is een budgettair kompas dat dient om de begroting op koers te houden of te brengen indien de begroting afwijkt van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn. In geval van afwijking moeten we voor het berekenen van de reële groeivoet voor de totaliteit van de uitgaven onder de norm niet alleen rekening houden met de Vlaamse deflator, maar ook met de zogenaamde convergentiemarge.

De begrotingsdoestelling is nog niet bereikt zodat de uitgavennorm rekening houdt met een convergentiemarge. Die zorgt er voor dat de uitgaven minder snel mogen groeien dan de verwachte ontvangsten zodat de begrotingsdoelstelling op middellange termijn wordt bereikt. Zonder convergentiemarge zou de begroting nooit die doelstelling bereiken.

Met een begroting in evenwicht in 2027 als begrotingsdoelstelling op middellange termijn kunnen we voor de periode 2024-2027 de toegelaten reële uitgavengroei berekenen rekening houdend met een convergentiemarge. We kennen immers de verwachte inkomsten in 2027 (op basis van de verwachte nominale ontvangstengroei (3,99%)). We weten ook wat de recurrente begrote uitgaven zijn in 2023 (namelijk 52,7 miljard euro). Rekening houdende met eenzelfde onderbenutting van de uitgaven als opgenomen in de meerjarenraming evolueren we met een reële groeivoet voor de niet-samendrukbare uitgaven van 0,920% in 2024 en een gemiddelde jaarlijkse reële groei van 0,699% in de periode 2025-2027 richting een begroting in evenwicht in 2027.

Bemerk dat indien de begroting in evenwicht was geweest, de reële groeivoet **voor de totaliteit van de uitgaven onder de norm gelijk was aan 2,05% en 1,83% vanaf 2025**. Als volgt te berekenen: 3,99% (nominale groei ontvangsten) verminderd met de Vlaamse deflator 1,94% (2,16% vanaf 2025), of 3,99%-1,94%=2,05% (1,83% vanaf 2025).

Stap twee bepaalt de reële groeivoet van de uitgaven terwijl stap 3 de nominale groeivoet voor het betrokken jaar bepaalt. Meer bepaald komt de derde stap, gelet op de diverse indexregimes, neer op het juist zetten van de indexprovisie bij de begrotingsopmaak (BO) en begrotingsaanpassing (BA): hoeveel moet er worden voorzien om de in het betrokken begrotingsjaar voorziene overschrijding(en) van de spilindex te kunnen honoreren. Tevens

[11] Een deflator is een cijfer dat gebruikt wordt om de huidige prijzen of lonen aan te passen zodanig dat ze vergeleken kunnen worden met historische prijzen of lonen door abstractie te maken van de inflatie (Bron: Cambridge dictionary).

[12] Voor de berekening van de Vlaamse deflator is vetrokken van een hypothetische inflatie van 2% zodat het effect van één overschrijding van de spilindex gelijk loopt met één jaar en hetzelfde bedraagt als het effect van de inflatie dat jaar op de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen. De deflator is berekend met de VEK-indexatie in de teller en de totale VEK's in de noemer. De financiële verrichtingen (zogenaamde PA- en LE-artikels) worden buiten beschouwing gelaten, zowel in de teller van de verhouding (de index op PA- en LE-artikels) als in de noemer (de totale VEK's op PA- en LE-artikels).

wordt de index toegekend voor de uitgaven die de spilindex niet volgen maar wel de verwachte gezondheidsindex.

Concreet werd bij BO 2023 de (voor dat jaar) verwachte GZI toegekend aan de te indexeren uitgaven die buiten de indexprovisie vallen. Die verwachte indexuitgaven zijn gelijk aan 436.572 duizend euro. De overschrijdingen van de spilindex in 2022 komen in 2023 op kruissnelheid en houden 2.381.004 duizend euro aan indexuitgaven in.

Er worden daarnaast ook nog 1.162.606 duizend euro middelen voorzien op de indexprovisie in 2023 voor de verwachte overschrijdingen van de spilindex in december 2022, februari en juli van het jaar 2023 (of een jaar-op-jaar verandering van 42.620 duizend euro; bij BA 2022 was er namelijk 1.119.987 duizend euro voorzien op de indexprovisie voor de overschrijdingen van de spilindex in 2022).

Tabel 8-2: Van nominale naar reële uitgavengroei

	2023-2024	**2025-2027**
Nominale groei	3,99%	
Deflator	1,94%	2,16%
Convergentiemarge	1,06%	1,06%
Reële uitgavengroei	0,99%	0,77%
Reële groei excl. niet-samendrukbare uitgaven	0,920%	0,699%

De uitgavennorm is van toepassing op alle ESR uitgaven van de ministeriebegrotingen. Ook de toelagen aan alle Vlaamse entiteiten die ressorteren onder de sectorale code 13.12 van de ESR-verordening vallen onder de uitgavennorm. Zo worden de uitgaven die ze met die toelagen verrichten, genormeerd; de uitgaven die worden gefinancierd met eigen ontvangsten, kunnen de evolutie van die ontvangsten volgen.

Tabel 8-3: Overzicht toegelaten uitgaven uitgavennorm met convergentiemarge naar een evenwicht in 2027

(in duizend euro)	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Toegelaten reële uitgaven minus niet-samendrukbare uitgaven	46.482.054	48.236.457	48.706.634	49.074.785	49.450.988	49.835.275
Niet-samendrukbare uitgaven (woonbonus + rente-uitgaven)	1.463.244	1.593.780	1.644.977	1.674.103	1.727.673	1.793.467
Index	0	2.860.196	3.939.797	4.723.176	5.502.866	6.190.863
Totale toegelaten nominale uitgaven	**47.945.298**	**52.690.433**	**54.291.408**	**55.472.064**	**56.681.527**	**57.819.605**

Bijlage I Parameters

Tabel B-1: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	BO 2023		2024	2025	2026	2027
	2022 vermoedelijk	2023 initieel				
Parameters						
Inflatie (CPI)	9,40%	6,50%	1,80%	1,70%	1,60%	1,60%
Economische groei (BBP)	2,60%	0,50%	1,60%	1,20%	1,30%	1,40%
Personenbelasting (federaal gedeelte)						
Aanslagjaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vlaams Gewest	22.802.820	24.020.301	26.705.420	29.215.436	29.996.604	31.087.424
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	9.706.898	10.143.137	11.316.917	12.367.907	12.669.457	13.150.361
Brussels H. Gewest	2.955.705	3.110.127	3.450.654	3.792.519	3.896.680	4.053.309
Duitstaligen	149.620	157.248	174.964	191.429	196.436	203.728
Fiscale capaciteit (FC)						
Aanslagjaar	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vlaams Gewest	64,03%	64,17%	64,12%	64,11%	64,15%	64,10%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,26%	27,10%	27,17%	27,14%	27,10%	27,12%
Brussels H. Gewest	8,30%	8,31%	8,29%	8,32%	8,33%	8,36%
Duitstaligen	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)						
Toestand	raming	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	57,95%	58,22%	58,37%	58,52%	58,66%	58,81%
Franse Gemeenschap	42,05%	41,78%	41,63%	41,48%	41,34%	41,19%
Inwoners						
Referentietijdstip	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026	01/01/2027
Teldatum	01/01/2022	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaanderen	6.698.876	6.782.682	6.793.977	6.804.650	6.834.600	6.863.047
Wallonië (excl. Duitst.)	3.583.891	3.609.334	3.611.315	3.613.211	3.621.382	3.629.350
Brussel	1.222.637	1.245.553	1.243.076	1.240.097	1.243.268	1.245.938
Duitstaligen	78.604	79.554	79.481	79.399	79.579	79.731
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)						
Referentietijdstip	30/06/2021	30/06/2022	30/06/2023	30/06/2024	30/06/2025	30/06/2026
Teldatum	01/08/2022	01/08/2022	raming	raming	raming	raming
Nederlandstalig	1.293.941	1.310.558	1.319.054	1.313.333	1.309.266	1.306.652
Franstalig	730.609	732.968	730.948	723.944	717.548	712.190
Brussel	274.756	275.430	275.672	271.355	267.901	265.390
Denataliteitscoëfficient	105,3398%	105,6001%	105,4361%	104,4971%	103,6747%	103,0905%
Verdeelsleutel Plantentuin						
Toestand	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014

Begrotingsjaar	BO 2023		2024	2025	2026	2027
	2022 vermoedelijk	2023 initieel				
Vlaamse Gemeenschap	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%
Franse Gemeenschap	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%
Pendelaars naar BHG						
Vlaams Gewest	61,825%	61,825%	61,825%	61,825%	61,825%	61,825%
Waals Gewest	38,175%	38,175%	38,175%	38,175%	38,175%	38,175%
Belasting Staat						
Aanslagjaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Mededeling FOD Financiën	23/09/2022	23/09/2022	23/09/2022	23/09/2022	23/09/2022	23/09/2022
Vlaams Gewest	33.487.819	37.228.314	40.708.873	41.786.654	43.306.015	44.864.075
Waals Gewest	14.195.578	15.837.123	17.300.303	17.718.077	18.390.303	19.059.667
Brussels H. Gewest	4.215.637	4.677.358	5.138.429	5.278.256	5.490.392	5.715.351
Elasticiteit Vlaams Gewest	1,32200	1,32200	1,32200	1,32200	1,32200	1,32200
0 t.e.m. 18-jarigen						
Referentietijdstip	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026	01/01/2027
Teldatum	01/01/2022	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	1.369.404	1.394.591	1.391.151	1.386.297	1.386.380	1.385.070
Franse Gemeenschap	773.082	776.409	770.266	763.655	758.412	753.366
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	287.461	292.850	288.751	284.431	282.329	279.904
Duitstalige Gemeenschap	16.164	16.563	16.612	16.595	16.711	16.842
+80-jarigen						
Referentietijdstip	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026	01/01/2027
Teldatum	01/01/2022	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	374.178	372.255	373.578	380.433	389.179	397.941
Franse Gemeenschap	164.245	161.828	160.580	161.783	164.548	167.520
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	42.744	41.868	41.609	41.660	42.181	42.446
Duitstalige Gemeenschap	4.045	4.210	4.383	4.430	4.424	4.325
Fiscale uitgaven AJ 2015						
Mededeling FOD FIN	03/03/2017	03/03/2017				
Vlaams Gewest	1.790.368	1.790.368				
Waals Gewest	788.086	788.086				
Brussels H. Gewest	148.932	148.932				

Bijlage II De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen

Sinds de begrotingsaanpassing 2018 worden de bruto-opcentiemen geraamd met toepassing van de voorschottenmethode en niet langer volgens de methode van de getransactionaliseerde kas[13]. Omdat er na de inkohiering (versturen van aanslagbiljet) een betaaltermijn van twee maanden volgt, moeten ook de kasinkomsten van januari en februari van begrotingsjaar t+1 worden aangerekend op het begrotingsjaar t[14].

Concreet worden in de benadering van de getransactionaliseerde kas in begrotingsjaar t de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen vervat in de gedurende dat begrotingsjaar t uitgestuurde inkohieringen (die dus op verschillende aanslagjaren kunnen slaan) alsook de door de FOD Financiën ontvangen bedragen in de periode maart van begrotingsjaar t tot en met februari van begrotingsjaar t+1 als op begrotingsjaar t ESR-aanrekenbare gewestelijke opcentiemen beschouwd.

De methode van de getransactionaliseerde kas heeft evenwel als nadeel dat de grootte van de raming in sterke mate bepaald wordt door het verwachte inkohieringsritme van de FOD Financiën, waardoor de stabiliteit en de trendmatige evolutie van de begrote en gerealiseerde ontvangsten kan verstoord worden. Een versnelling of vertraging van het inkohieringsritme naar het jaareinde toe heeft immers een rechtstreekse impact op het uitvoeringscijfer van dat jaar. Om die reden wordt ook in de voorliggende meerjarenraming de voorschottenmethode toegepast.

Niettegenstaande de HRF eerder aangekondigd heeft om de evaluatie van het begrotingsresultaat van alle overheden op gelijke leest te schoeien en hiertoe de methode van de getransactionaliseerde kas te gebruiken, wordt in de voorliggende meerjarenraming de voorschottenmethode toegepast. Het wisselen van evaluatiemethode zal na akkoord van de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting ook in de Vlaamse meerjarenraming doorgevoerd worden.

Volgens de voorschottenmethode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar t bekomen door de som te maken van:

1. de 'voorschotten' met betrekking tot het aanslagjaar t die door de FOD Financiën tijdens het jaar t zelf aan het Vlaamse Gewest zullen betaald worden. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar t en houdt rekening met een (door de FOD Financiën) vooropgestelde innings- of voorschottencoëfficiënt (99,17% voor het aanslagjaar 2018; 99,37% voor het aanslagjaar 2019; 99,45% voor het aanslagjaar 2020; 99,09% voor het aanslagjaar 2021; 99,07% voor de aanslagjaren 2022 en volgende);
2. de 'voorfinanciering' met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar t;
3. de 'ontvangen bedragen' met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar t+1;

[13] Zie 'Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming', De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin (vlaanderen.be)

[14] De cijfers van de FOD Financiën van de maanden januari en februari omvatten, naast de door de FOD Financiën effectief ontvangen saldobetalingen in januari en februari, ook de bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen van de inkohieringen die uitgestuurd zijn in de loop van de maanden januari en februari. Die bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen slaan dus niet op inkohieringen van de vorige maanden november en december die in januari worden betaald of vereffend. De aan een Gewest toegewezen bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen begrepen in de kohieren van de maanden januari en februari wijst het INR niet toe aan het vorige maar aan het huidige begrotingsjaar.

4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aangerekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen volgens de voorschottenmethode vertrekt van de door de FOD Financiën op 23 september 2022 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2023 en volgende.

De raming van de totale voorfinanciering en ontvangen bedragen gaat uit van de door de FOD Financiën op 23 september 2022 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2027. De bedoelde regionale bedragen hebben betrekking op de kohieren gerelateerd aan de gewone aanslagtermijn (kohieren tot en met 30 juni van het aanslagjaar t+1). De raming van de bruto-opcentiemen in de voorliggende meerjarenraming houdt bovendien ook rekening met de verwachte kohieren na het aflopen van de gewone aanslagtermijn (de zogenaamde staartkohieren).

De raming voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2027 gaat bovendien uit van een finaal inningspercentage van 99,68% voor het aanslagjaar 2015, 99,85% voor het aanslagjaar 2016, 99,72% voor het aanslagjaar 2017, 99,72% voor het aanslagjaar 2018, 99,63% voor het aanslagjaar 2019, 99,66% voor het aanslagjaar 2020, 99,66% voor het aanslagjaar 2021 en voor de volgende aanslagjaren. Deze inningspercentages vinden hun oorsprong in de tot en met juli 2022 gerealiseerde kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen met betrekking tot de aanslagjaren 2015 tot en met 2021, aangevuld met de nog te verwachten kohieren, voorfinanciering en ontvangen bedragen vanaf augustus 2022.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren.

Tabellen B-2 tot B-4 tonen per aanslagjaar de voorschotten van de bruto-opcentiemen en de simulatie van de kasmatige afrekeningen. De in deze tabellen gebruikte inningspercentages zijn gebaseerd op de geciteerde uitvoeringscijfers voor de aanslagjaren 2015 en volgende.

Tabel B-2: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode[15] (in duizend euro)

	2017	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Voorschotten	7.593.346	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.825.699	8.094.634	9.204.657	10.065.296	10.331.799	10.707.515	11.092.828
Afrekeningen AJ 2015	23.736	3.993	2.051	454							
Afrekeningen AJ 2016	179.994	22.714	4.754	1.696	3.749						
Afrekeningen AJ 2017		169.153	26.222	3.067	3.656	2.973					
Afrekeningen AJ 2018			233.510	18.940	4.153	4.013	2.973				
Afrekeningen AJ 2019				129.629	27.884	4.880	3.748	3.043			
Afrekeningen AJ 2020					21.455	25.094	4.874	3.735	3.033		
Afrekeningen AJ 2021						92.078	8.029	238	197	109	
Afrekeningen AJ 2022							228.417	8.662	256	212	118
Afrekeningen AJ 2023								88.018	9.955	295	244
Afrekeningen AJ 2024									92.446	11.165	331
Afrekeningen AJ 2025										94.180	11.639
Afrekeningen AJ 2026											96.302
Totaal	**7.797.076**	**7.705.223**	**7.923.747**	**7.872.907**	**7.886.598**	**8.223.672**	**9.452.698**	**10.168.992**	**10.437.687**	**10.813.477**	**11.201.462**

[15] De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor het aanslagjaar 2015, 99,85% voor het aanslagjaar 2016, 99,72% voor het aanslagjaar 2017, 99,72% voor het aanslagjaar 2018, 99,63% voor het aanslagjaar 2019, 99,66% voor het aanslagjaar 2020, 99,66% voor het aanslagjaar 2021 en voor de volgende aanslagjaren).

Tabel B-3: Raming van de voorschotten (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	100,00%	98,72%	98,72%	99,17%	99,37%	99,45%	99,09%	99,07%	99,07%	99,07%	99,07%	99,07%	99,07%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC/BO; aan 100%)	(2)	7.465.579	7.617.636	7.691.801	7.572.212	7.705.756	7.761.810	7.897.567	8.170.621	9.291.064	10.159.782	10.428.787	10.808.030	11.196.960
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC/BO; aan VS%)	**(3)=(2)*(1)**	**7.465.579**	**7.520.131**	**7.593.346**	**7.509.363**	**7.657.210**	**7.719.120**	**7.825.699**	**8.094.634**	**9.204.657**	**10.065.296**	**10.331.799**	**10.707.515**	**11.092.828**
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC/BO; aan 100%)	(4)	1.864.441	1.856.487	1.882.425	1.848.232	1.763.491	1.731.464	1.526.766	1.426.027	1.363.548	1.262.836	1.152.176	1.066.833	992.236
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC/BO; aan VS%)	**(5)=(4)*(1)**	**1.864.441**	**1.832.724**	**1.858.330**	**1.832.892**	**1.752.381**	**1.721.941**	**1.512.872**	**1.412.765**	**1.350.867**	**1.251.092**	**1.141.461**	**1.056.912**	**983.008**
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%)	**(6)=(3)-(5)**	**5.601.138**	**5.687.406**	**5.735.016**	**5.676.471**	**5.904.829**	**5.997.179**	**6.312.827**	**6.681.869**	**7.853.790**	**8.814.204**	**9.190.338**	**9.650.604**	**10.109.820**

Bron: FOD Financiën, waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale begrotingscontrole van het betrokken jaar werden opgesteld, of bij de BO 2023 voor de jaren 2023 en volgende.

Tabel B-4: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027
Verwachte bruto-opcentiemen per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(1)	7.613.907	7.653.814	7.671.932	7.657.884	7.775.947	7.741.822	7.930.228	8.357.587	9.291.064	10.159.782	10.428.787	10.808.030	11.196.960
toestand		def	def	def	def	def	def	def bij BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023
Toevoegen van staart = kohieren netto-opcentiemen vanaf juli AJ+1	(2)	52.987	46.499	63.982	57.398	48.109	43.341	52.053	52.053	52.053	52.053	52.053	52.053	52.053
Totaal verwachte bruto-opcentiemen per AJ aan 100%	**(3)=(1)+(2)**	**7.666.894**	**7.700.313**	**7.735.914**	**7.715.283**	**7.824.056**	**7.785.163**	**7.982.281**	**8.409.640**	**9.343.116**	**10.211.834**	**10.480.839**	**10.860.082**	**11.249.012**

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027
Verwachte fiscale uitgaven per AJ (tem juni AJ+1) aan 100%	(4)	1.792.441	1.789.202	1.776.488	1.755.471	1.724.215	1.705.475	1.546.922	1.466.497	1.363.548	1.262.836	1.152.176	1.066.833	992.236
toestand		def	def	def	def	def	def	def bij BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023	BO 2023
Toevoegen van staart ? Nee, zit reeds in de staart aan netto-opcentieme	(5)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal verwachte fiscale uitgaven per AJ aan 100%	**(6)=(4)+(5)**	**1.792.441**	**1.789.202**	**1.776.488**	**1.755.471**	**1.724.215**	**1.705.475**	**1.546.922**	**1.466.497**	**1.363.548**	**1.262.836**	**1.152.176**	**1.066.833**	**992.236**

		AJ 2015	AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021	AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027
Totaal verwachte netto-opcentiemen per AJ aan 100%	**(7)=(3)-(6)**	**5.874.453**	**5.911.111**	**5.959.427**	**5.959.812**	**6.099.841**	**6.079.688**	**6.435.358**	**6.943.142**	**7.979.568**	**8.948.998**	**9.328.663**	**9.793.249**	**10.256.776**

Bron: FOD Financiën, departement FB, waarbij de bedoelde gegevens betrekking hebben op de ramingen van de FOD Financiën die bij de federale begrotingsopmaak 2023 voor de jaren 2022 en volgende werden opgesteld.

			2015	2016	2017	2018	2019	2020
AJ 2015	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2015 in 2015	(1)	**5.601.138**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2015 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.666.894
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2015 (100%)	(3)						1.792.441
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2015 (100%)	(4)=(2)-(3)						**5.874.453**
	Gerealiseerde ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 **(inclusief FU BNI)**							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,06%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	50,31%	49,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.720.983	2.687.267	0	0	0	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,62%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	11,53%	81,32%	5,69%	0,89%	0,46%	0,10%
	Ontvangen bedragen	(10)	51.635	364.059	23.736	3.993	2.051	454
	Totale ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (voorfin tem dec + ontv bedragen tem feb)	(11)=(7)+(10)		5.823.943	5.847.680	5.851.673	5.853.724	5.854.177
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2015	(12)=(11)-(1)		**222.805**	**23.736**	**3.993**	**2.051**	**454**

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
AJ 2016	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2016 in 2016	(1)	**5.687.406**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2016 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.700.313
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2016 (100%)	(3)						1.789.202
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2016 (100%)	(4)=(2)-(3)						**5.911.111**
	Verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1 **(inclusief FU BNI)**							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,49%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	48,00%	51,96%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.652.559	2.871.601	1.893	33	93	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,36%

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	20,02%	71,74%	5,55%	1,26%	0,44%	1,00%
	Ontvangen bedragen	(10)	75.292	267.948	20.821	4.720	1.604	3.742
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.867.400	5.890.114	5.894.868	5.896.564	5.900.313
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2016	(12)=(11)-(1)		**179.994**	**22.714**	**4.754**	**1.696**	**3.749**

			2017	2018	2019	2020	2021	2022
AJ 2017	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2017 in 2017	(1)	**5.735.016**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2017 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.735.914
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2017 (100%)	(3)						1.776.488
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2017 (100%)	(4)=(2)-(3)						**5.959.427**
	Verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1 **(inclusief FU BNI)**							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,99%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2017)	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.282.236	2.255.414	3.931	22	34	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,73%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2017)	(9)	25,83%	66,18%	5,58%	0,77%	0,90%	0,74%
	Ontvangen bedragen	(10)	103.530	262.988	22.292	3.045	3.622	2.966
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.904.169	5.930.391	5.933.458	5.937.115	5.940.088
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2017	(12)=(11)-(1)		**169.153**	**26.222**	**3.067**	**3.656**	**2.973**

			2018	2019	2020	2021	2022	2023
AJ 2018	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2018 in 2018	(1)	**5.676.471**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2018 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.715.283
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2018 (100%)	(3)						1.755.471
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2018 (100%)	(4)=(2)-(3)						**5.959.812**

			2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1 **(inclusief FU BNI)**							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,08%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2018)	(6)	57,98%	41,96%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.216.427	2.327.795	3.264	101	33	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,63%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2018)	(9)	29,94%	63,25%	4,02%	1,03%	1,01%	0,75%
	Ontvangen bedragen	(10)	118.321	247.438	15.676	4.052	3.980	2.966
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.909.981	5.928.921	5.933.074	5.937.087	5.940.060
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2018	(12)=(11)-(1)		**233.510**	**18.940**	**4.153**	**4.013**	**2.973**

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
AJ 2019	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2019 in 2019	(1)	**5.904.829**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2019 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.824.056
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2019 (100%)	(3)						1.724.215
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2019 (100%)	(4)=(2)-(3)						**6.099.841**
	Verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1 **(inclusief FU BNI)**							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,04%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2019)	(6)	65,09%	34,85%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.694.131	1.978.136	3.010	38	35	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,59%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2019)	(9)	32,87%	58,04%	6,21%	1,21%	0,92%	0,76%
	Ontvangen bedragen	(10)	132.095	230.096	24.874	4.843	3.713	3.036
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.034.458	6.062.342	6.067.223	6.070.970	6.074.013
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2019	(12)=(11)-(1)		**129.629**	**27.884**	**4.880**	**3.748**	**3.043**

			2020	2021	2022	2023	2024	2025
AJ 2020	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2020 in 2020	(1)	**5.997.179**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2020 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.785.163
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2020 (100%)	(3)						1.705.475
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2020 (100%)	(4)=(2)-(3)						**6.079.688**
	Verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,16%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2020)	(6)	76,83%	23,13%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.351.163	1.309.804	2.527	37	35	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,50%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2020)	(9)	41,22%	50,12%	5,73%	1,22%	0,94%	0,77%
	Ontvangen bedragen	(10)	162.953	194.715	22.566	4.837	3.701	3.026
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.018.635	6.043.728	6.048.603	6.052.338	6.055.371
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2020	(12)=(11)-(1)		**21.455**	**25.094**	**4.874**	**3.735**	**3.033**

			2021	2022	2023	2024	2025	2026
AJ 2021	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2021 in 2021	(1)	**6.312.827**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2021 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.982.281
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2021 (100%)	(3)						1.546.922
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2021 (100%)	(4)=(2)-(3)						**6.435.358**
	Verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,76%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	72,83%	27,05%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.347.313	1.614.660	7.272	91	84	17
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,90%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	35,48%	64,27%	0,17%	0,03%	0,03%	0,02%
	Ontvangen bedragen	(10)	157.561	285.371	756	147	113	92

			2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.404.905	6.412.934	6.413.172	6.413.369	6.413.478
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2021	(12)=(11)-(1)		**92.078**	**8.029**	**238**	**197**	**109**

			2022	2023	2024	2025	2026	2027
AJ 2022	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2022 in 2022	(1)	**6.681.869**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2022 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						8.409.640
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2022 (100%)	(3)						1.466.497
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2022 (100%)	(4)=(2)-(3)						**6.943.142**
	Verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,76%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	72,83%	27,05%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	4.690.339	1.742.066	7.846	98	91	19
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,90%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	35,48%	64,27%	0,17%	0,03%	0,03%	0,02%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	169.993	307.888	816	159	121	99
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.910.286	6.918.949	6.919.205	6.919.418	6.919.536
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2022	(12)=(11)-(1)		**228.417**	**8.662**	**256**	**212**	**118**

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
AJ 2023	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2023 in 2023	(1)	**7.853.790**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2023 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						9.343.116
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2023 (100%)	(3)						1.363.548
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2023 (100%)	(4)=(2)-(3)						**7.979.568**
	Verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,76%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	72,83%	27,05%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	5.390.481	2.002.110	9.018	112	105	22
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,90%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	35,48%	64,27%	0,17%	0,03%	0,03%	0,02%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	195.369	353.848	938	182	140	114
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		7.941.807	7.951.763	7.952.058	7.952.302	7.952.437
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2023	(12)=(11)-(1)		**88.018**	**9.955**	**295**	**244**	**136**

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
AJ 2024	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2024 in 2024	(1)	**8.814.204**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2024 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						10.211.834
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2024 (100%)	(3)						1.262.836
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2024 (100%)	(4)=(2)-(3)						**8.948.998**
	Verwachte ontvangsten AJ 2024 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,76%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	72,83%	27,05%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	6.045.366	2.245.344	10.113	126	117	24
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,90%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	35,48%	64,27%	0,17%	0,03%	0,03%	0,02%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	219.104	396.836	1.052	204	156	128
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2024 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		8.906.650	8.917.815	8.918.146	8.918.419	8.918.572
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2024	(12)=(11)-(1)		**92.446**	**11.165**	**331**	**274**	**152**

			2025	2026	2027	2028	2029	2030
AJ 2025	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2025 in 2025	(1)	**9.190.338**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2025 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						10.480.839
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2025 (100%)	(3)						1.152.176

			2025	2026	2027	2028	2029	2030
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2025 (100%)	(4)=(2)-(3)						**9.328.663**
	Verwachte ontvangsten AJ 2025 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,76%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	72,83%	27,05%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	6.301.843	2.340.604	10.542	131	122	25
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,90%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	35,48%	64,27%	0,17%	0,03%	0,03%	0,02%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	228.399	413.672	1.097	213	163	133
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2025 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		9.284.518	9.296.157	9.296.502	9.296.787	9.296.946
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2025	(12)=(11)-(1)		**94.180**	**11.639**	**345**	**285**	**159**

			2026	2027	2028	2029	2030	2031
AJ 2026	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2026 in 2026	(1)	**9.650.604**					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2026 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						10.860.082
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2026 (100%)	(3)						1.066.833
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2026 (100%)	(4)=(2)-(3)						**9.793.249**
	Verwachte ontvangsten AJ 2026 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,76%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	72,83%	27,05%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	6.615.688	2.457.170	11.067	138	128	26
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,90%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	35,48%	64,27%	0,17%	0,03%	0,03%	0,02%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	239.774	434.274	1.151	224	171	140
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2026 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		9.746.906	9.759.124	9.759.486	9.759.786	9.759.952
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2026	(12)=(11)-(1)		**96.302**	**12.218**	**362**	**300**	**166**